

Hunnivári Zoltán

**Hungária és a középkori pápaság
történeti időrendje
a legújabb kutatások tükrében**

Hunnivári Zoltán

Hungária és a középkori
pápaság
történeti időrendje
a legújabb kutatások
tükrében

Szerkesztőbizottság:
Hunnivári Zoltán
Földes Andor

A térképek szerkesztésében és tervezésében részt vett:

Faragó Imre
Hunnivári Zoltán
Földes Andor

A térképek rajzolásában részt vett:

Faragó Imre
Borító
Földes Andor

Készítette, sokszorosította és kiadja az APIC TRADING LTD Ciprus

Minden jog fenntartva

A kiadó mindent megtett azért, hogy megismerje és felvegye a kapcsolatot minden egyes felhasznált kép lelőhelyével és/vagy jogtulajdonosával. Egyben elnézést kér az esetleges akaratlan tévedésekért vagy kihagyásokért. Amennyiben ezekről tudomást szerez, kész a könyv további kiadásában kijavítani.

ISBN 978-963-89800-2-1

Nyomdai előkészítés
Földes Andor

BEVEZETÉS

Az elmúlt tíz évben olyan mennyiségű új tudás került napvilágra a történelmi időrend kapcsán, amely elengedhetlenné tette egy új *Hungária történelmi időrendje* című ismertető megjelentetését. Mivel a megkeresztelkedett Hungária története szorosan kapcsolódott a pápaság történetéhez, nem hagyhatjuk ki a pápaság új kronológiáját sem.

Évek óta nyomatékosan hangsúlyozom: egy bizonyos, írásban megörökített esemény csak akkor nyer történelmi jelleget, ha meg tudjuk állapítani, hogy **hol** és **mikor történt** az az esemény, különben a legendák, mondák világában a helye.

A történelemben matematika és csillagászat nélkül teljes lenne a zűrzavar, így a capitoliumi ludak esetleg a sedani kapituláció mellé kerülnének.

Az idő csillagászatilag determinált fogalom, amelyet a nap- és holdfogyatkozások egymáshoz illeszkedő sora határoz meg. Az ezen az elven alapuló hungár naptár szerint Julius Caesar i. sz. 154-ben vezette be a Julianus-naptárt, ezért Jézus születése az i. sz. 194-es évre tehető.

A „régí típusú keresztény időszámítás” jelölésére a Kr. u. formát használom, míg az „új típusú keresztény időszámítás” jelölésére – amely megegyezik a csillagászati időszámítással – az i. sz. formát alkalmazom. A két időszámítás között általában 190 év az eltérés, amely abból adódik, hogy Kr. u. 1 = az i. sz. 191-es évvel.

A TÖRTÉNELEM IDŐREND!

A CSILLAGÁSZATI IDŐREND MINDENEK FELETT!

2013 októbere

Hunnivári Zoltán

A hungárok első bevonulása Pannóniába

„Az Úr megtestesülésétől számított 373. évben Valens császár idejében Szkítiában lakó hunok megsokasodtak, és elhatározták, hogy nyugati vidékekre vonulnak.”

(Képes Krónika)

Kr. u. 376 telén

A hunok elérik a Duna alsó folyását, és 377-ben át is kelnek a Dunán. Ezzel egy időben a Visztula vonaláig terjesztik ki a fennhatóságukat.

Kr. u. 380

A Kárpát-medence keleti fele hun fennhatóság alá kerül.

Kr. u. 395 telén

A Duna jege befagy. A hunok, alánok, szarmaták nagy serege kel át a folyón, és előzönlük a Balkánt.

Kr. u. 422

Rua nagykirály uralkodásának kezdete.

Kr. u. 425

Rua nagykirály a Hun Birodalom székhelyét a Kárpát-medencébe teszi át, a Dunától keletre.

Kr. u. 434

Rua nagykirály váratlanul meghal. Rua kiváló uralkodó volt. Méltó elődje Atilának, a hunok nagy királyának. Hatalmas és kiválóan szervezett hadseregével nagy nemzetközi tekintélyre tett szert. Ruan nagykirály utódai Buda és Atila lett.

Kr. u. 441–442

Az első balkáni hadjárat

Kr. u. 447

A második balkáni hadjárat.

Kr. u. 448–449

Olyan páratlan méretű hadi készülődés, amely mozgásba hozta a Hun Birodalom minden népét, és rettegéssel töltötte el a nyugati világot.

Kr. u. 451

Atilla galliai hadjárata.

Kr. u. 452

Az itáliai hadjárat.

Kr. u. 453 tavasza

Atilla halála. Utódja a legidősebb fia, Ellák lett.

Sajnos a források hiányában nem sokat tudunk Atilla fiainak állítólagos testvérharcáról. A szaktudósok figyelmét ugyanis elkerülte az egyébként is nagyon zavarosan író *Jordanes*, humanista hamisító a 15. századi Klosterneuburgból. (Egyetlen kézírata Theodor Mommsen házában égett el.)

Semmi okát nem látom annak, hogy az Alföldön és Duna–Tisza-kö-zében letelepedett hunok, akik összebarátkoztak a szarmatákkal, miért költöztek volna vissza a Kárpátokon túlra. A nevük természetesen kissé megváltozhatott, de nagyon jól tudjuk, hogy a bulgár néven emlegetett népek mindig a hunokat juttatták a bizánci történészeknek eszébe. Az is vitán felüli, hogy a Hun Birodalom központja áthelyeződött a Fekete-tenger feletti térségbe. Az új nagykirály Dengezik lett, aki 468-ban egy csatában esett el Trákiában. Arra vonatkozóan nincsenek forrásaink, hogy ezek után ki lett a keleti hunok új királya. Kizárásos alapon azonban megállapítható, hogy Atilla legkisebb és legtehetségesebb fia, Irnik. Irnik a kígyó év kilencedik hónapjában kezdett uralkodni (i. sz. 657 = **Kr. u.** 467) a bátyja halála után.

Ettől fogva a történészek már bulgárnak nevezik ezt a népet.

Kr. u. 481

A bulgár népnév akkor tűnt fel, amikor Zénón császár segítségül hívta őket a keleti gótok ellen. A Pontostól északra élő harcias nép elnevezése – bulgár – keverék népet jelent, természetesen hun vezetés alatt.

Agaton szerint az onogurok, uturgurok és a szavírok egyaránt bulgár törzsek. Ennodius a bulgárokat a hunokhoz hasonló népként írja le.

Kr. u. 508 körül

A szavírok Európába költöznek, a Kaspi-tenger nyugati vidékére.

Kr. u. 537 körül

Bizánci források szerint Muagerisz hun vezér megöli testvérét, Gordász fejedelmet.

Kr. u. 557

Euagrius szerint az avarok szkíta nép. Azon szekéren élők közül valók, akik a Kaukázus feletti síkságot lakják. A szomszédos türköktől futottak el, így érkeztek a Boszporuszhoz.

Theophylactus Simocatta szerint a Duna vidéki barbárok csak hazugságból vették fel az avar elnevezést. E nép legrégebb vezetőinek a neve Vár és Chunni volt. Tehát rokonai az ogur népeknek. A sztyeppén élő összes hun nép (barselt, onogur, szabír stb.) behódolt nekik, és fényes ajándékokkal tisztelte meg őket.

Kr. u. 567

A Képes Krónika szerint Atilla hungár király halála után 104 évvel a hungárok másodszor jöttek ki Szkítiából. Tehát ebben az évben betelepült a Kárpát-medencébe egy nép, amelyet bátran nevezhetünk várhunoknak vagy hung(v)árnak. A korabeli források szerint a gepidák országát győzték le és foglalták el. A következő évben a Dunántúlon vagy negyven éve élő longobárdok „maguktól” elvonultak Észak-Itáliába.

Kr. u. 580 körül

A Hungárok (avarok/hunok) sokszorosan megverik a Bizánci Császárság hadseregét, és adófizetésre kötelezik őket, mintegy ötven éven keresztül. A Kárpát-medence elfoglalásával Atilla egykori birodalma majdnem egész kiterjedésében Baján kagán uralma alá került. Szláv tömegeket áttelepítették a Dráva, Száva és Morva (ma Mura) völgyekbe.

Kr. u. 600 után

Az agg Baján kagán halála után a fia vagy fiai vették át a hatalmat. Másfél évtizedig békében éltek a Bizánci Birodalommal. (Nyilván lelkiismeretesen fizették a bizánciak a kiszabott adót.)

Kr. u. 626

Konstantinápoly sikertelen ostroma. A bizánci, addig rendszeres aranyjövedelem elmarad. Erre az időszakra tehető a hun-vend félvérek („a hunok fiai, akiket a vendek asszonyaival és leányaival nemzettek”) lázadása, akiknek élére egy Samo nevű frank kereskedő állt fegyveres kíséretével.

Samo haláláig (658) a hungárok békében hagyták őket élni kis országukban. (A mai Csehországtól északra.)

Kr. u. 631

Fredegár krónikája szerint ebben az évben a hunoknak is nevezett avarok birodalmában, Pannoniában heves küzdelem támadt zajlott. Ennek oka az uralkodásért folyó vita volt. Az, hogy ki legyen az utód. Az egyik trónkövetelő az avarok (várok), a másik a bolgárok (chunik) közül került ki. Nagy sokaságot gyűjtöttek össze, és mind a ketten hadba szálltak. Végül az avarok a bolgárok fölé kerekedtek. A legyőzött bolgárokat, kilencezer férfit asszonyaikkal és gyermekeikkel együtt kiűzték Pannoniából. (Bajorország/Bajuvária lett az új hazájuk.)

Nicephorus Patriarcha szerint ugyanebben az időben Kuvrat, Organas testvére felkelt a hunogundurok ura, az avarok kagánja ellen, és az országában felügyelő avar hadinépet súlyosan bántalmazva hazakergette.

Horvátok és szerbek telepednek a Balkán-félszigetre.

Kr. u. 662–663

Perctarit longobárd exkirály az avar kagánhoz menekül.

Kr. u. 680 körül

Theophanesz és mások is írják, hogy Kuvrat halála után, negyedik fia (Kuber) kíséretével és népével az Avarországhoz tartozó Pannoniába költözött, és az avarok kagánjának az alattvalója lett. A régészek ezt a népet a griffes-indás avarságnak nevezik.

Tehát újabb hun hullám érte el a Kárpát-medencét. Nyelvi problémáik nem lehettek, mert közismert, hogy az avarok és a bolgárok követeit is mindig hun tolmácsok kalauzolták Bizáncban.

Kr. u. 700 körül

Aventinusnál a következőket olvashatjuk: Theodo leányát, Utát Itáliába űzi. Landobertus menekültként az avaroknál Hunniában és Pannoniában halt meg.

Kr. u. 744 után

Paulus Diakonus szerint Liutprand longobárd király (720–744) mindig nagy gondot fordított a béke megőrzésére a frankokkal és az avarokkal.

A bajorok és a karantánok megtérése (Conversio) című salzburgi forrás arról számol be, hogy akkoriban a hunok ellenséges megmozdulásaikkal súlyosan szorongatni kezdték a karantánokat. Akkoriban név szerint Boruth volt a vezérük,

aki a bajorokat hívta segítségül. A bajorok jöttek is sietve, kiverték a hunokat, valamint biztosították a karantánokat, és a királyok szolgálatába rendelték őket...

Kr. u. 770 körül

Lázadás Karintiában a bajorok ellen. A történészek avar biztatást sejtnek az események mögött...

Desiderius és Adalgis itáliai uralkodása idején „gens Ungarorum” néven említi a Tregeste (Trieszt) környékén az isztriaiak dolgába beavatkozó népet.

Kr. u. 782

A frank évkönyvek bejegyzése szerint az avar (hun) kagán és jugurris követei megjelentek Károly király Lippspringe-ben tartott gyűlésén, hogy biztosítsák a békét.

Kr. u. 783

Barhebraeus Szíriai Krónikája szerint Staurakios, a rómaiak seregének vezére benyomult Peloponnésosra, amely igen hosszú idő óta az avarokhoz tartozott, leigázta a területet, és helyőrséget helyezett el ott, majd visszatért számtalan avar hadifogollyal meg birkák, lovak és tevék nyájával.

Kr. u. 787. október 3.

Tass-ilo (Tasziló) bajor herceg Lech mezején vazallusi hűséget fogadott Nagy Károlynak.

Kr. u. 788

Einhard szerint Tass-ilo szövetségre lépett a bajorok keleti szomszédaival a hunokkal, s nemcsak nem teljesítette a király parancsait, hanem még háborúra ki merészelt hívni őt.

A hunok, miként Tass-ilonak megígérték, két hadsereget szereltek fel: az egyikkel a friauli örgrófságot támadták meg, a másikkal Bajorország segítségére mentek. Mindkét fronton vereséget szenvedtek az időközben megérkezett Nagy Károly, megszálló frank hadseregeitől. (Regensburgi csata) Maga a király is Regensburgba érkezett, és ott rendelkezett a bajorok határainak, illetve örgrófságainak az ügyében, hogy az Úr oltalmával miképpen lehetnek biztonságban a már említett avarokkal szemben.

Kr. u. 790

Einhard szerint ebben az évben „Károly semmilyen hadmenetet nem hajtott végre,

hanem Wormsban tartózkodva meghallgatta a hunok követeit, és aztán fejedelmekhez elküldte a maga viszont követségét. Közöttük országaik határaitól folytak tárgyalások, arról, hogy mely területen legyenek azok. Ez a vetélkedés és vitatkozás volt az eredete annak a háborúnak, amelyet utóbb a **hunok** ellen viselt.”

Más forrásból arról értesülünk, hogy Károly Bajorországba irányította át hadseregének a legnagyobb részét a **hunok** gonosz nemzetsége ellen.

Kr. u. 791

Einhard: „A tavasz idejének elmúltával nyár eleje táján a király Wormsból kimozdulva Bajorországba utazott azzal az elgondolással, hogy a **hunoknak** tetteikért megfizet, és lehetőleg minél gyorsabban háborút indít ellenük. Seregét két részre osztva, az egyik a Duna északi partját követve, a másik, amelyet személyesen vezetett, a Duna déli partját követte, míg a hadsereg készleteit a Dunán a kedvező vízárammal biztosították. Először az Enns torkolatánál ütött tábor; ez a bajorok és **hunok** határvidékei között haladó folyó számított ugyanis a két ország biztos választóvonalának. Ott három napon át könyörgést tartottak, hogy ennek a háborúnak kedvező és szerencsés legyen a kimenetele. Aztán végre tábor bontottak, és a frankok hadat üzentek a hunok nemzetségének. A **hunok** őrcsapatát elűzték. Lerombolták erődítéseiket, amelyek közül az egyik a Kamp folyó felett, a másik Comageni városa mellett a Cumeoberg-hegyen épült igen erős sánccal.” (Mai neve Königstetten.)

Nincs túl nagy jelentősége annak, hogy a **hunok** keményen ellenálltak, vagy egyszerűen a szokásos felperzselt föld taktikát alkalmazva visszavonultak a Rába torkolatáig. Egy a lényeg: Károly november elején alaposan megtépázott hadseregével már Regensburgban van. (Ez a hadi vállalkozás minden kellemetlenség nélkül folyt le, egyet kivéve: a király által személyesen vezetett hadseregben olyan pusztító ragály támadta meg a lovakat, a sok ezer ló alig egytized része maradt meg.)

Kr. u. 792

A szászok fellázadnak a frankok ellen, és szövetséget kötnek az avarokkal (hunokkal).

Kr. u. 793

Károly ismét Pannonia megtámadását tervezte, de hadseregét a Weser folyó mellett a szászok megsemmisítették.

Kr. u. 794

Polgárháború *Hunniában*. A kagánt és a jugurrust meggyilkolják.

Kr. u. 795

Miközben Károly az Elba vidékén (ma Lüneburg) háborúzott megérkeztek hozzá Tudun követei, aki az avarok nemzetségében és országában nagy hatalommal bírt. A követek azt mondták, hogy Tudun népével együtt meg akarja adni magát a királynak, s fel kívánja venni a keresztény hitet. Tudun az akkori Hungária délnyugati részének az ura volt, és a polgárháborúból élve került ki. A ringje (gyűrűsánc) a Kerka és Morva (ma Mura) folyók között volt, ahonnan a Morva-völgyi (ma Mura) vasérc-, ezüst- és aranybányászatot kényelmesen lehetett ellenőrizni.

Kr. u. 796

ADRIÁN pápa 795. december 25-én halt meg. A *frank évkönyvek* szerint Erich friauli herceg **kiküldötte embereit** a szláv Voinimirrel a pannon tartományokba, és kifosztotta az avarok nemzetségének hosszú idők óta zavartalan nyugalomban élő ringjét. A győztes herceg Károlyhoz, király urukhoz küldte a kincseket az aacheni palotába, amelyeket az egykori avar királyok (regum) nagy gazdagodásuk által évszázadok folyamán halmozott fel.

A *Laureshamenses* évkönyv szerint az avarok országrészéből nagy mennyiségű kincs érkezett.

Nagyon hihetetlennek tűnő az a történet, miszerint egy friauli herceg kiküldött emberei „csak úgy” kifosztják Tudun ringjét, persze csak akkor, ha nem figyelünk az előzményekre és a folytatásra...

Az előző évben Tudun követei Károlynál az alávetésről, a kereszténység felvételéről tárgyaltak (feltételezhetően kincseket ígértek neki), majd a közvetlen folytatásban ezt olvashatjuk:

„Ugyanebben az évben Tudun ígérete szerint az avarok nagy részével a királyhoz jött, s magát népével és hazájával (országrésze a Morva-Enns folyó vidéke) a király hatalma alá adta. Maga és népe megkeresztelkedett, és megtisztelően ajándékokkal elhalmozva hazatért.”

Minimális logikával rá lehet jönni, Tudun nem blöffölt, előre elküldte a kincset, amelynek elképesztő mennyiségétől Európában harmadára zuhant az arany és ezüst ára. Voinimir Tudun bizalmasa lehetett, aki biztosította csapataival a kincs célba juttatását, amely nem is lehetett olyan túl egyszerű a korabeli viszonyok között.

Nem délibábos ábrándozás arra gondolni, hogy Tudunnak meghatalmazása volt az új kagántól arra, hogy hasonló feltételekkel megadják magukat a frankoknak. Legalábbis az év további eseményei ezt támasztják alá.

„A király, miután összegyűjtötte hadait, Szászországba ment, fiát, Pippint pedig a pannon tartományokba küldte egy sereggel.”

Pippin nyáron a Duna jobb partján ütött tábor, ott megjelent előtte az új kagán és annak felesége a katun, valamint a tarkán és más hun előkelők, akik ünneplésen békét kértek. Ezt követően a kagán meghívta Pippint a kagáni székhelyre, aki valószínűleg reszkető lábbal, de elfogadta a meghívást. Pippint gazdagon megajándékozták, és békében távozott.

Aachenben a Szászországból visszatérő Károly boldogan pillantotta meg fiát, Pippint, aki Pannóniából jött vissza, és elhozta a kagáni kincs maradék részét.

Ezek alapján bátran megállapíthatjuk, hogy a hunok nem pusztultak el harcokban, nem haltak ki, nem pusztította el őket járvány vagy dögvész, nem úgy, mint Nagy Károly lovait...

Ideiglenesen meghódoltak, és a kereszténység felvételét ígérték Nagy Károlynak. Ennek ellenőrzését a frankok a bajor prefektusokra bízták.

Kr. u. 799

Nagy Károly szomorú hírt kapott Gerold és Erich vesztéről. Közülük az egyik, Gerold Bajorország prefektusa ugyanis a **hunokkal** ütközetbe bocsátkozott, és a csatában meghalt. Erichet Liburnia városánál, Tersattonál a város lakói csapdába ejtették és megölték.

Kr. u. 803 = időszámításunk szerint: (i. sz.) 993

Zodan (princeps Pannoniorum) meghódolásával véget ér Nagy Károly avar háborúja. A frankok ezzel elégedetten nyugtázták, hogy mindkét Pannonia behódolt. Országunk története szempontjából talán az a legfontosabb, hogy a rontott Zodan neve Zörén/Zerind vezért vagy tarkánt takarja. Ő pedig nem volt más, mint Géza, Mihály és Koppány atyja, valamint Szent István nagyapja. Zerind tarkán a Bécsi-erdőtől, az északi Morva folyótól keletre a Duna vonaláig terjedő Hungária vezére. A Dunától keletre a kagán az úr, helyettese a történészek által Canizauci néven ismert Isa kán vagy, ahogy a helynevekben fennmaradt Kanizsa, Isaszeg.

Hatalmi harcok a Dunától keletre

A hunok bulgárnak nevezett többsége Karom kán (szlávul Krum) vezetésével legyőzte a megkeresztelkedett kagánt. Karom „Canizauci” Kardam halála után kiterjeszti hatalmát a Vaskapun túli Bulgáriára is. Ezzel újból a Dulo nemzetség kerül a bulgár trónra.

Kr. u. 805 = i. sz. 995

A Karoling Birodalom vámhatára a szlávok irányába Regensburg, a hunok felé Lorsch (Enns folyó). Ennél világosabban nehezen fogalmazható meg az avar háborúk eredménye...

Kr. u. 810 = i. sz. 1000

A 24 éves Gézának fia születik, a későbbi Szent István.

Kr. u. 811 = i. sz. 1001

Nagy Károly és nyomában a Frank Évkönyvek szerzője úgy tudja, hogy Karom Canizauci is az alattvalójuk, ezért Aachenbe várták.

Sajnos más elfoglaltsága volt, éppen Nikephoros bizánci császár koponyájából készítettett ivócsészét...

Kr. u. 814 = i. sz. 1004

Január 28-án meghalt Karulu vagy Nagy Károly, egy **hungár** anya szülötte. A középkori vallásos magyarok Hungáriából Aachenbe jártak zarándokolni a sírjához.

Megkezdődik a Frank Birodalom szétesése.

Konstantinápoly ostroma közben – Atillához hasonló módon – meghal Karom nagykán (Canizauci).

Megváltoznak az erőviszonyok a Kárpát-medencében. Károly halálával Zerind hűségnyilatkozata is semmissé válik.

Kr. u. 815 = i. sz. 1005

Zerind halála (kb. 50 éves volt).

A legidősebb báty (Géza) uralma. Géza **Hungária** nyugati és északi részének királya, Nyitra központtal, míg az Alföld nagy része Mihály igazgatása alá kerül. (Mihály 1011 után Bizáncban megkeresztelkedik Vazul és Szár László fiaival együtt.) A középső fiú (Koppány) „Somogyország” hercege lesz.

Kr. u. 817 = i. sz. 1007

A Birodalom rendezése (Ordinatio imperii).

Jámbor Lajos császár Lajos nevű fiának Bajorországot, Karantániát, a cseh törzseket, az avarokat és a szlávokat szánta. **Ez a cseh nép első említése a történelemben!**

Kr. u. 818 = i. sz. 1008

Pannonia Inferior szláv törzsfője Ljudevit összekülönbözött kijelölt adószedőjével, Cadaloh friauli gróffal, ami a következő évtől lázadásba torkollott. Ljudevit ellen évente ismétlődő hadjáratokat vezettek a frankok, de lázadását nem sikerült leverniük. Ljudevitet végül egy dalmáciai törzsfőnök gyilkoltatta meg Kr. u. 823-ban.

Kr. u. 822 = i. sz. 1012

Birodalmi gyűlés Frankfurtban, ahol a keleti szláv népek, köztük a „Marvani”-nak nevezett nép tett hűségesküt. A frank évkönyvek utoljára említik az avarokat, mint hozzájuk tartozó népet. Ezt a „Marvani” népet mi morváknak nevezük, országukat pedig később Morva Fejedelemségnek.

Kr. u. 824 = i. sz. 1014

Géza halála. Fia, a 14 éves István Hungária északi részének a hercege. (Nyitrai hercegség.) Ebben az évben a **bulgárnak nevezett hunok** aktivizálódnak. Királyuk (Omurtág?) követeket küldött egy levéllel, amelyben az országuktól „elpártolt” szlávokat követelik vissza a frankoktól. Miután a frankok érdemben nem reagáltak, karácsony táján újabb követek érkeztek, hogy nyomatékosítsák követelésüket.

Kr. u. 825 = i. sz. 1015

A **bulgárnak nevezett hunok** követei május közepén Aachenben jártak, a **bulgár**–frank határ kérdésében.

Jámbor Lajos császár, Bajorország és a hozzá tartozó Oriens (Kelet) élére állította harmadik fiát, (Német) Lajost, aki Regensburgban önálló udvartartást rendezett be.

Kr. u. 826 = i. sz. 1016

A 16 éves István feltételezhetően frank-bajor segítséggel legyőzi és megöli Kopányt. **Bulgár (hun)** szokás szerint testét felnégyelteti, és négy vár kapujára tűzette ki. Ebben az évben az István által uralt **Hungária** hatalma a később Gyulafehér-

várnak nevezett Fehérvárra is kiterjedt.

Ezzel egy időben, az Alföld déli részén uralkodó Omurtág (Nagy Keán) csapatai elzavarták a frank határőröket, és a Szerémség Szlavóniával egyetemben a **hungárok (bulgárok)** kezére került.

Kr. u. 827 = i. sz. 1017

A szlávok visszacsatolása (reintegrálása) a **hungárok** országába tovább folytatódott. Visszaszerzik a Dráva- és Száva-völgyet, és ezzel a volt Tudun országa ismét hun irányítás alá került. E hódítás következményeként a frankok/bajorok még Karantániát is elvesztették, bár ezen a történészek nagyvonalúan át szoktak siklani.

Erre az évre tehető Vilmos frank hadvezér, aki a császár helytartója és Géza lányának (Ilona?) Velencében kötött házassága. A Vilmos első feleségétől – Nagy Károly számtalan lányának egyikétől – született Gizella 3 év körüli. (Ebből a házasságból fog születni Ágota, az angol trónörökös Edward felesége, valamint Péter a későbbi **hungár** király.)

Kr. u. 833 = i. sz. 1023

Omurtág halála után (Kr. u. 831) Malamir **bulgár** nagykán alatt a Mura-Enns vidéki szlávok (a morvák) viszonylagos függetlenségre tesznek szert, vezetőjük Mojvár tudun. Német Lajos új módszerekkel próbálja az elbitangolt nyáját országához visszacsalogatni. (Tudományosan ezt az Oriens átszervezésének nevezik.) Így kerül a képbe egy bizonyos Pribina (egy pogány szláv), akit Oriens prefektusa, Ratbod comes karolt fel, és alkalmasnak találta a karantániai (karintiai) szlávok megszelídítésére. A Salzburghoz tartozó Traismauer templomában megkeresztelik Pribinát, és az lett volna a feladata, hogy az elűzött hunok helyére új telepéseket hozzon az akkoriban valamiért Pannoniának nevezett Karintiába (regio Pannonia). Valami hiba csúszott a szervezésben, mert Pribina a **bulgárokhoz (hunokhoz)** menekült.

Kr. u. 838 = i. sz. 1028

Időközben Pribina és a fia átköltözött Ratimár udvarába, aki Siscia város környékének a fejedelme volt. A Ratbod comes vezetésével érkező sereg előtt Pribina a Szávától délre menekült. Egy bizonyos Salachó határgrof (krajnai) kibékítette Ratboddal. Ratbod Német Lajos királlyal egyetértésben kiterjedt birtokot adományozott neki az akkori Sana/Salae folyó (ma Glan) környékén. E folyó mocsaras vidékén erődítményt épített, és előcsalogatta az erdőbe menekült szlávokat. Idővel jelentős hatalomra tett szert a környéken.

Ebben az időben Vilmos császári hadvezér felügyelete mellett már Pietro Tra-

donico Velence dózséja.

(Vilmos gyermekei – Gizella tizenégy, Péter a későbbi hungár király hét, míg Ágota három éves.)

Preszjám a bulgár nagykan 1042-ig.

Kr. u. 841 = i. sz. 1031

A *Szász Világkrónika* megnevezi azt az évet, a 841-es esztendőt, amikor az „Un-gerek” István uralkodása alatt felveszik a kereszténységet. IV. Gergely a pápa (827–844).

Erre az évre teszem István és a 17 éves Gizella házasságkötését.

Kr. u. 843 = i. sz. 1033

Jámbor Lajos fiai a verduni szerződésben végleg felosztják a Frank Birodalmat: Kopasz Károly a nyugati (francia), Német Lajos a keleti (német) területet kapja, a legidősebb fiú, Lothar pedig a középső területsávot Burgundiával, Itáliával és a császári címmel együtt.

Kr. u. 844 = i. sz. 1034

IV. Gergely pápát halála után II. Szergiusz követi a pápai trónon. István a morvák (Mura-Enns vidéki szlávok) feletti fennhatóságot átengedi Német Lajosnak. A stratégiai fontosságú Duna völgyében is előrehalad a hunok kiszorítása, illetve asszimilálása. Elképzelhető, hogy már ekkor a Duna völgye egészen Tulun városaig Német Lajos ellenőrzése alá kerül. Cserébe – amint az a verduni szerződés térképábrázlatából is látszik – a frankok átengedik Istvánnak a Dráva–Száva-köz (Zágrábtól keletre), a ma is Szlavóniának nevezett terület feletti ellenőrzést.

Kr. u. 846 = i. sz. 1036

Német Lajos augusztus hónap közepe táján seregével az elpártolni készülő morvai szlávokhoz (Sclavos Margenses/Marahenses = Mura-Enns vidéki szlávok) ment. Ott belátása szerint rendezte az ügyeket, fejedelmet rendelt számukra, Moimár unokáját Rastizent/Rasztiszláv).

Kr. u. 847 = i. sz. 1037

II. Szergiusz pápa halála napján egyhangúlag IV. Leót választották meg pápának. Ő volt az, aki Istvánnak koronát és az apostoli áldáslevelet küldött, mert „általa Krisztus annyi népet megtérített.” A koronaküldést megelőzően Hungáriának 10 püspöksége és egy érseksége volt. A koronázás leírt ceremóniájából arra következtethetünk, hogy Istvánt a püspökök és az ország főméltóságai koronázták ki-

rállyá.

A mainzi zsinat éve. Ezután születnek István első törvényei, hiszen kimutatható a szó szerinti átvétel a zsinat határozataiból.

Kr. u. 850 = i. sz. 1040

Tíz éves ügyködése után Pribina csinos kis birtokán Liupram salzburgi érsek (836–859) templomot is szentelt. Pribina várának a neve szlovénul Blatograd. A később odaköltöző Karlmann és kísérete Moosburgnak nevezte el. A hagyomány szerint ott született Karlmann fia, a későbbi Arnulf császár.

Kr. u. 852 = i. sz. 1042

IV. Leó halála után VIII. János néven egy nő lett a pápa, aki eltitkolta a nemét. Miután három év múlva az utcán, pápai ruhába öltözve gyermeket szült, ezért a római csőcselék megkövezte csecsemőjével együtt.

István hosszadalmas harcok után legyőzi és megöli (vagy fogságba veti?) a bulgár nagykánt, Preszjamot. Ezzel a teljes Kárpát-medencére kiterjedt a hatalma.

Kr. u. 855 = i. sz. 1045

Johanna papissa, majd Anasztáz ellenpápa után III. Benedek foglalta el a pápai trónt. (855–858)

Miután a morvák fellázadtak Német Lajos Raszisztzlávra támadt, de hadjárata sikertelennek bizonyult. Lajos király a következő évtől fiára, Karlmannra bízta a keleti részek pacifikálását. Raszisztzláv ráébredve erejére a fejedelemségéhez csatolja a Dunától északra élő avarokat és szlávokat.

Erre az évre teszem István fiának, Imrének a születését.

Az Al-Dunán túl Borisz a bulgár kán, aki Bizáncban keresztelkedik meg a népével, és uralkodásának vége felé országában hivatalos nyelvvé nyilvánítja a szlávot.

Kr. u. 858 = i. sz. 1048

III. Benedek halála után I. Miklós foglalja el a pápai trónt (Kr. u. 858–867).

Karlmann berendezkedett Karintiában, leváltotta a korábbi vezetőket, saját embereire cserélte, és szívélyes viszonyt alakított ki Raszisztzlávval, akit adófizetésre kellett volna kényszerítenie...

Kr. u. 860 = i. sz. 1050

Eltűnik a történelem színpadáról a karintiai Pribina, akit a morvák ölnek meg, legalábbis a bajorok szerint. (Legközelebb majd az 1920-as Trianoni diktátum

után fog nagy karriert befutni sok-sok szobor, emlékmű, kitüntetés, bankjegy stb. formájában a Csehországhoz csatolt Felvidéken.

Hogy mekkora volt Pribina országa, annak megválaszolása a karintiai történésekre vár...

Ebben az évben a morvák legjobb barátja a Karintiában berendezkedő Karlmann és kísérete. Mindenesetre Pribina fiát, Kocelt nem ölték meg, ő maradhatott apja várában, ahol 865-ben meglátogatja a következő Salzburgi érsek, Adalwin (859–873).

Kr. u. 861 = i. sz. 1051

Szent István ellen merényletet kíséreltek meg, amelynek következtében meghal. István Vazult szerette volna örökösének, de Gizella és környezete megvakította, uralkodásra alkalmatlanná tette. A magatehetetlen István menekülésre szólítja fel Vazul fiait: Andrást, Bélát és Leventét, akik északkeleti irányban hagyták el az országot. A baráti lengyel nép nyújtott menedéket számukra. András akár Kijevig is eljuthatott, hiszen pár év múlva orosz feleséggel tér haza. Azt is elképzelhetőnek tartom, hogy a Bajor Geográfus által „**Ungare**”-nak nevezett nép (kavarok/székelyek) fogadta be őket.

Péter lett Hungária királya, aki István nővérének Vilmostól született gyermeke. (Vilmos első házasságából született Gizella, István felesége is.)

Péter zsarnoki uralkodása rövid ideig tartott. István másik nővérének a fia, Aba Sámuel a hungár néppel elzavarja őt. Péter nyugaton gyűjt erőt királysága visszaállítására.

Karlmann fellázadt saját apja, Német Lajos ellen. Rasztiszlávval szövetségbe lépett Karintia, azaz frank Pannonia örgrófjait, és saját embereire cserélte őket.

Kr. u. 862 = i. sz. 1052

Szent Bertin évkönyve szerint az „ungri” nép pusztította Lajos királyságát.

Kr. u. 863–864 = i. sz. 1053–54

Karlmann és Rasztiszláv ellen apjuk hadjáratot indít, és Salzburg irányából Bischofshofen és Tamsweg érintésével érkezik meg a Mura völgyébe. Karlmann házi őrizetbe kerül.

Ménfőnél Péter legyőzi Aba Sámuel, de a pogánylázadást nem tudja megfékezni. Ekkor érkezik András a keleten toborzott nagy hadseregével Hungáriába. Megvakíttatja Pétert, leveri a pogánylázadást, és Tulunban (ma Tulln) találkozik Német Lajossal, akitől papokat kér a megtizedelt papság pótlására.

Andrást i. sz. 1054 szeptemberében koronázzák királlyá Székesfehérvárott.

I. sz. 1055

A tihanyi apátság alapítólevele, tele hungár nyelvemlékkel, többek között a Balaton nevével.

Meghal Levente, András király öccse. Lehet, hogy ekkor kerül – a hungárok által róla elnevezett vár – Leventevár/Laventenburg Ostmark ellenőrzése alá?

Adalwin Salzburgi érsek Chezilo (Kocel) várában, amelyet most Mosapurnak (Moosburg/Karintia) hívnak, ünnepelte Krisztus születését. Ez a vár Pribina halála után szállott rá, akit a morvák öltek meg.

Az Oguz származású Turul bég (Emese férje, Álmos apja, Árpád nagyapja) meghódítja Bagdadot.

Kr. u. 866= i. sz. 1056

Szent Bertin évkönyve szerint a bulgár (hungár) követek a királyhoz mentek Regensburgba, tudatták vele, hogy uralkodójuk népének nagy részével áttért a keresztény hitre, egyszersmind arra kérték a királyt, hogy mielőbb küldjön alkalmas hittérítőket hozzájuk.

Kr. u. 867 = i. sz. 1057

Fóthiosz a keleti pátriárkák támogatását maga mellett tudva, a konstantinápolyi zsinaton kimondja I. Miklósra az átkot és a hivatalvesztést. Ezzel a kereszténység két részre, keleti és nyugati egyházra szakad (schizma) Konstantinápoly és Róma központtal. Minderről a pápa már nem szerezhetett tudomást, mert közben elhalálozott. Az új pápa Rómában II. Adorján (Kr. u. 867–872). Baszileiosz pedig az új bizánci császár.

András király öccse, Béla herceg hazatér valahonnan északkeletről, és megkapja az ország egy harmadát kitevő hercegséget.

Kr. u. 869 = i. sz. 1059

Meghalt a megvakított Péter király, és Pécsen temették el az általa alapított székesegyházban.

Összehangolt támadás indult a morvaszlávok ellen. Német Lajos legkisebb fia a Mura-Enns vidéki szlávok ellen vonult, de Rasztiszlávot nem sikerült elfognia. Fejedelemségét azonban tűzzel-vassal pusztították. Karlmann a Dráva völgyén leereszkedve egy új ellenséget győzött le, Szvatoplukot, aki Rasztiszláv unokaöccse volt.

A történészek nem szenteltek kellő figyelmet ennek a hadjáratnak, ezért nem vették észre, hogy két külön politikai alakulat Rasztiszláv és Szvatopluk országa.

Ez utóbbi nyilvánvalóan délebbre volt a Mura-Enns vidéki Moráviától. Boba Imre szerint a Dráva–Száva-közén túlmenően Moesia (Bosznia) nagy részét is magában foglalhatta. Mindenesetre a két frank hadvezér találkozott a győzelmek után, és örvendezve ünnepeltek.

A következő évben Svatopluk alárendelte magát és országát Karlmannak, sőt foglyul ejtette és kiszolgáltatva a frankoknak Raszisztzlávot.

Kr. u. 871 = i. sz. 1061

Új konfliktus keletkezik Karlmann és a Boszniával, Szlavóniával egyesített Morva fejedelemség ura, Svatopluk között, de a vita elrendeződik.

II. Adorján pápa Metódot Sirmium érsekének szenteli fel.

Kr. u. 872 = i. sz. 1062

December 14-től VIII. János kerül a pápai trónra (872–882). Sikeresen szabadítja ki Metódot, Sirmium (Pannonia) érsekét a frank/bajor papok börtönéből.

Kr. u. 876 = i. sz. 1066

Német Lajos halála után Karlmann örökli Bajorországot, Frank Pannoniát (Ostmark és Karintia), valamint a cseh- és morvaszlávok fennhatósága alá tartozó területeket. Német Lajos ezzel a bajorok királya lesz. Valószínűsíthető, hogy már ebben az évben megbízza fiát, Arnulfot Karintia kormányzásával. Az áprilisban látható üstököst az András által ekkor kiadott pénze is megörökítette.

András királlyá koronáztatja kisgyermek fiát. Emiatt feszültté válik a helyzet András és öccse, Béla között.

Kr. u. 878 = i. sz. 1068

Béla – keletről hozott serege segítségével – legyőzi Andrást, aki meg is hal. Özvegye és fia, Salamon Ernő Melkbe menekül. Béla herceget december 6-án Székesfehérvárott megkoronázzák.

Kr. u. 881 = i. sz. 1071

Teljesen váratlanul meghal Béla király, ráadásul fiainak (Géza, László, Lampert) menekülniük kell. Nyugati segítséggel a gyermek Salamon foglalja el a trónt. Még az év folyamán Béla fiai legyőzik és elűzik Salamont, de a következő évben kibékülnek. Géza megkapja a nyitrai és bihari hercegséget.

VIII. János pápa Vastag Károlyt császárrá koronázza. A következő évben a pápa gyilkosság áldozata lett. (882 dec. 14.)

Az örményországi Manzikertnél a szeldzsuk Alp Arszlán legyőzi a bizáncia-

kat.

Kr. u. 884 = i. sz. 1074

Szvatopluk belekeveredik abba a belviszályba, amely néhány frank-bajor nemes között robbant ki Ostmark felügyelete miatt.

Az őszi folyamán Tulln környékén megjelent és tanácskozást tartott Károly császár, amelyen Szvatopluk is részt vett. A tárgyalások stabilizálták a helyzetet a Duna menti örgrófságban (Ostmark); a névleges hatalom Arnulfé, míg a végrehajtó szerep még a Dunától északra és a Morva folyótól nyugatra is Szvatopluké lett. Véleményem szerint ettől az évtől – de facto – Arnulf Bajorország királya.

Metód, sirmiumi érsek találkozik a hungár királlyal (Salamon) az Al-Duna környékén.

Kr. u. 887 = i. sz. 1077

Ettől az évtől egészen biztosan a Kelet-Római Birodalom (és Bajorország) királya Arnulf. Hungária királya Salamon, a bihari hercegség irányítója a nagybátyja, Géza.

Rómában V. István a pápa (Kr. u. 885–891).

Kr. u. 888 = i. sz. 1078

A Képes Krónika által pogány „kunnak” nevezett nép a meszesi kapunál betör Hungáriába, és kegyetlenül rabolják a vidéket. A király és a hercegek (Géza és László) egyesült erővel legyőzik a pogány „kunokat”. A „kunok” vezére Gyula. A csatát ma cserhalmi ütközet néven ismerjük. A folytatás is ismert: a kunok vezérének, Gyulának volt egy Sarolt nevű igen szép leánya, akit Géza herceg törvényesen feleségül vesz. Ebből a házasságból születik az első „magyar” nevű herceg Álmos! (Gézának az előző feleségétől már volt egy fia, Kálmán.) A cserhalmi ütközetben megvert, de nem legyőzött magyarok Erdélyben rendezkedtek be.

Kr. u. 890 = i. sz. 1080

A Fuldai évkönyvek szerint Nagyböjt idején Arnulf király valahol a mai Stájerország területén (Omuntlesberg) tanácskozást tartott, amelynek a legfőbb oka egy vészhelyzet, a turk/türk magyarok megjelenése lehetett. Az erők egyesítése céljából Arnulf Szvatopluknak adományozta a cseh hercegséget. Még az év folyamán Salamon hívására Ernő örgróf és Szvatopluk vezetésével egy „teuton” és egy cseh hadsereg indult a Duna északi partján a magyarokkal támogatott hungár Géza és László ellen. A csata Mogyoródnál zajlott le. Ernő „Marchart” és Szvatopluk meg-

sebesült és fogságba került, katonáik elestek. Salamon az ország nyugati részébe (Mosonvára) menekült. Mivel Ernő sem Melkben sem Garsban nincs eltemetve, feltételezhető, hogy Hungáriában halt meg. Fia, Leopold (Luitpold) már nem Melkben, hanem a Kamp folyó melletti Garsba helyezte át az örgrófság székhelyét.

Gézát az „angyal hozta aranykoronával” a – magyarok unszolására – Székesfehérvárott koronázták meg. Ezt a koronát az éppen regnáló bizánci császár (Dukász Mihály) hitelesítette a turk/türk magyarok kérésének megfelelően, ezért is olvasható az egyik lemezen, hogy „Turkia királya”. Géza a győzelmét biztosító magyaroknak kollektív szabadságot adott, Árpád (gyula) fia Zoltán pedig ellenőrzése alá vonta a Pozsony–Mosoni térséget, ahová Salamon menekült. Árpád gyula (Sarolt édesapja) pedig a szabad magyarok legfőbb bírója nádora lett!

Kr. u. 891 = i. sz. 1081

A fogságba került Szwatopluk a népét Arnulf ellen tüzelte. Regino szerint Arnulf – amint tudomást szerzett Szwatopluk vereségéről és átállításáról – hadat vezetett a „regnum Marahensium” (Mura-Enns vidék) területére. Ekkor Szwatopluk valamelyik fiát túszul is ejtették.

Kr. u. 892 = i. sz. 1082

Az év elején Arnulf Frank Pannoniába (Oriens/Hengisfeld) ment, ahol továbbra sem jelent meg Szwatopluk. (Lehet, hogy már nem is élt.) Mindenesetre királyságának keleti részét a változatosság kedvéért a cseh Braszlávra bízta, aki az újonnan északról érkező magyarokkal megregulázta a morva vidéket. Július, augusztus hónapokban módszeresen pusztították Szwatopluk országát. Ebben az évben váratlanul meghalt Géza hungár/turk király. Ősszel Arnulf már László (Laodomir) királynál kérvényezi, hogy ne adjanak sót a morváknak.

A következő évben is pusztítja Arnulf a morvák országát, de Bajorországba a neki vetett csel miatt csak ügyel-bajjal tudott hazatérni.

Kr. u. 894 = i. sz. 1084

A magyarok fő erői előzőnlötték Moráviát, és háborúba keveredtek a bolgárokkal a Dunától délre. Leó bizánci császár követe megérkezett Regensburgba. Október 2-án Bizáncban – Leó császár uralkodásának második évében – napfogyatkozás volt.

Kr. u. 895 = i. sz. 1085

Regensburgban birodalmi gyűlés volt, ahol a csehek visszatértek a bajor nép fenn-

hatósága alá. Érdemes megjegyezni, hogy a cseheknek eddig az időpontig, azaz i. sz. 1085-ig nem volt önálló királyságuk, prágai, olmützi stb. püspökségük. Bizonyos megkeresztelkedett fejedelmek irányították a vad törzseiket.

Ebben az évben a turk magyarok legyőzik a bolgár Simeont, és teljesen meghódítják „Nagymoravia” déli részét. Ernő örgróf fia Luitpold elhagyja Gars várát, és a biztonságosabb Regensburgban tartózkodik.

A hivatalos akadémiai nézetek szerint „Kr.u. 895-ben az Etelközben maradt magyarokra a bolgárok és besenyők súlyos vereséget mérnek, aminek következtében az életben maradtak futva menekülnek a keleti Kárpátok szorosain és hágóin Erdélybe.”

Kr. u. 896 = i. sz. 1086

Ebben az évben Arnulf király „leruccan” Rómába, és Formózusz pápa császárrá koronázza. A Fuldai Évkönyv szerint a császár ebben az évben Frank Pannonia védelmét Mocsárvárral együtt Braszlávra, a hercegére bízta. Az „urbe paludarum” nem más, mint a mai Lundenburg vagy Bresláv a Thaya folyó vidékén. Tíz év múlva a Salzburgi évkönyv írója már Braszláv várát „Brezalauspurch” formában adatozza.

Kr. u. 898 = i. sz. 1088

Arnulf császár ötletére a magyarok *egyik törzse* egy kicsit kirabolja Itáliát. (A bajorok és a magyarok az egyezséget pogány nomád szokás szerint kötik.)

A DAI szerint a türköknek ez a nyolc törzse nem hunyászkodik meg a főfejedelem (Árpád gyula és utódai) előtt, de megegyezésük van arra, hogy a folyók bármely részén (közös határoknál) tör ki a háború, teljes odaadással és buzgalommal együtt harcolnak.

Kr. u. 899 = i. sz. 1089

Az előző évi felderítés után *tekintélyes magyar kontingens* pusztítja Lombardiát Arnulf biztatására. Csata a Brenta folyónál.

Arnulf császár december 8-án tetvességben hal meg.

Kr. u. 900 = i. sz. 1090

Az Itáliából visszatérő magyarok az Enns folyón túli Bajorországot pusztítják. A következő évben betörnek Karintiába, és felszámolják Braszláv maradék északi Moraviáját.

Kr. u. 902 = i. sz. 1092

Tavasszal László király nővérének, Ilona horvát királynénak a hívására bevonul Horvátországba. (Horvátország az Adriai-tenger mellékén van, fővárosa Knin.)

László Somogyvárrott megalapítja a Szent Egyed bencés apátságot. László királyi címébe Pannonia mellé felveszi új hódításai, Szlavónia és Moesia nevét is.

Kr. u. 904 = i. sz. 1094

A bajorok csellel lakomára hívták a magyarokat, s vezérüket Chussalt és kíséretét legyilkolták. A helyszín a közmegállapodás alapján a Fischa folyó Dunához közeli szakasza.

Álmos, Árpád unokája lesz a magyarok és kavarok (székelyek) legfőbb irányítója, székhelye Nyitra. Mondhatnánk úgy is, hogy a Nyitrai dukátus (Turkia) Álmos irányítása alatt állam volt az államban (Hungáriában).

Turkia fekvése a DAI szerint (Kr. u. 950):

„Ezen a helyen vannak bizonyos régi emlékek; az első ahol Turkia kezdődik, Traianus császár hídja, azután még három napi útra ettől a hídtól Belgrád, amelyben a szent Nagy Konstantinos császár tornya is van, és ismét a folyó visszakanyarodásánál van az úgynevezett Sirmion Belgrádtól két napi útra, és azokon túl a keresztelethen »régii Moravia«, amelyet a turkok/türkök megsemmisítettek, s amelyen előbb Szvatopluk uralkodott. Ezen túlmenően a turkok szállás-területe kiterjedt a Temes, Tutis, Maros, Körös és a Tisza folyók mellékére.”

Más magyar törzsek seregei Berengár király hívására Itáliába mentek, és annak ellenségeit pusztítják, még a következő évben is.

Kr. u. 905 = i. sz. 1095

Szent László hungár király halála után úgy tűnik, hogy Álmos lesz Hungária királya, de végül is bátyját, Kálmánt koronázzák királlyá (1095–1116).

Kr. u. 906 = i. sz. 1096

Nincstelen Valter francia lovag vezetésével, kisebb incidensekkel áthalad az első keresztes had az országon. Amiens-i Péter remete frank, keresztes hada Zimony várába fészkel be magát. Csak a közelgő királyi sereg hírére hagyják el az országot.

A francia Folkmár vezetésével érkező garázdálkodó kereszteseket Álmos Nyitránál szétveri. Csak egy pár hírmondó jut haza, hogy elmesélje a „magyarok rémtetteit”.

Gottschalk pap 15 000 főnyi rabló, keresztes hadát Pannonhalma közelében

Kálmán serege szórja szét.

A következő kereszties sereget Kálmán már be sem engedte az országba, ezért Pozsonyt vonták ostrom alá. A hathetes ostrom feltételezhetően Álmos magyarjainak beavatkozása révén szűnt meg, és a betolakodókat hazazavarták.

Kr. u. 907 = i. sz. 1097

Gyermek Lajos keleti frank király gyámjai úgy gondolták, hogy elég erősek, ezért Pannonia visszafoglalására indultak. „Brezalauspurch”-nál azonban végzetes vereséget szenvedtek. A Sváb Évkönyv szerint „Luitpold herceget megölték, övéinek féktelen kevélységét letörték, és a keresztények alig néhányan menekültek meg, a püspökök és grófok többségét meggyilkolták.

Brezalauspurch nem más, mint Braszláv vára a Thaya folyó mentén. Korábban Mocsárvárnak hívták, még korábban Leventevárnak, ma Breclávnak vagy németül Lundenburgnak.

Luitpold halála után a 27 éves Arnulf nevű fia szervezi újra a bajor hadsereget. Babenberg Adalbert fia, III. Leopold Melkből állítja majd helyre az elveszett Ostmark tartományt, a magyarok és a kavarak (székelyek) árnyékában. Hungária határa újra az Enns folyó lett, a lakosságot nem pusztították el, a várurak – mint például Lipót – adófizetés ellenében a helyükön maradhattak.

Kr. u. 908 = i. sz. 1098

A következő évek eseményei a bajor Arnulffal kötött barátsági szerződésre engednek következtetni. (Nem véletlenül nevezik a német krónikák „Gonosznak”.)

A magyar seregek a szláv dalemincek hívására Szászországra törtek, és Eisenachnál legyőzték Burghard türingiai örgróf seregét.

Kr. u. 909 = i. sz. 1099

A magyar seregek Bajorország felől a Svábföldet pusztítják.

Kr. u. 910 = i. sz. 1100

A magyarok Augsburgnál legyőzik Gyermek Lajos keleti frank király seregét. A Frankföldre törő seregrész győzelmet arat a frank hercegen.

Kr. u. 911 = i. sz. 1101

Gyermek Lajos 18 évesen bekövetkezett halálával kihalt a Karolingok német ága. A Forcheimben összegyűlt német törzsfők (Stammesherzog) a frank Konrádot választják királynak.

III. Szergiusz pápa halála.

Kr. u. 912 = i. sz. 1102

Miután Konrád nem akart a magyaroknak adót fizetni, azok feldúlták a Frankföldet és Tübingiát.

Kr. u. 914 = i. sz. 1104

A Konrád német király ellen fellázadt Arnulf bajor herceg a családjával a magyaroknak keres menedéket. (Nyitra, Leventevár, Melk vagy Sasvár?)

Áprilistól X. János lesz Róma püspöke (pápája).

Kr. u. 915 = i. sz. 1105

I. Vratislav (915–921), Borivoj fia lett a csehek hercege. Elődjét Spytihnevet nem zaklatták a magyarok, feltételezhetően rendszeresen fizette nekik a kirótt adókat.

Komoly összetűzés tört ki Kálmán hungár király és a nyitrai dukátus hercege, Álmos között.

Kr. u. 917 = i. sz. 1107

Arnulf magyar segítséggel visszafoglalja Konrádtól a tartományát, aki megsebesül és a következő évben meghal.

Kr. u. 918 = i. sz. 1108

Álmos eredménytelen kísérletet tesz Kálmán trónjának megszerzésére. Ezek után Kálmán királynak semmilyen befolyása sincs a magyarok akcióira, amelyeket az egymással torzsalkodó német törzsi hercegek rendelnek meg tőlük. E rablott kincsek legfőbb haszonélvezője a melki III. Lipót, aki kora Európájának leggazdagabb embere. (Babenberg Adalbert fia)

A magyar/kavar szállásterületen III. Babenbergi Lipót megalapítja a Klosterneuburgi Apátságot.

Kr. u. 919 = i. sz. 1109

Henrik, az egyik leghatalmasabb törzs, a szászok hercegeként lép a német trónra. Élete azzal kezdődik, hogy a tőle is adót követelő magyarok saját hercegségében mérnek vereséget rá, a magyarok barátságát élvező Arnulf ellenkirályként lép fel. Egy magyar sereg Itáliát pusztítja.

Kr. u. 921 = i. sz. 1111

Vratislav cseh herceg utóda fia, I. Vencel (921–935).

Arnulf bajor herceg behódol Madarász Henrik királynak. A herceg maga nevezheti ki a püspökeit. Kálmán király Zárában megesküszik Dalmácia régi joga-

inak tiszteletben tartására. Berengár császár a magyarok segítségével Bresciánál rajtaüt lázadó alattvalóin. A magyar sereget Bogát és Tarhos vezeti.

Kr. u. 922 = i. sz. 1112

Arnulf érkezettnek látta az időt, hogy 15 évi szünet után függőségbe vonja a cseheket, és megtámadta Vencelt.

Magyar seregek a bizánci uralom alatt álló Apuliában.

Kr. u. 924 = i. sz. 1114

Egy magyar sereg Szalárd vezetésével, Berengár hívására elfoglalja Paviát. Április 7-én Berengár császárt lázadó alattvalói megölik Veronában. Ezután Szalárd és serege továbbáll, és a forrásokban az Atlanti-óceán partjáig is eljutnak. Egy másik sereg Szászországot pusztítja. Madarász Henrikkel kilenc évre szóló fegyverszünetet kötnek, természetesen évi adó megfizetése mellett...

Kr. u. 925 = i. sz. 1115

Kálmán király megvakíttatja Álmos herceget és kisfiát, Bélát.

I. sz. 1116 = Kr.u. 926

Február 3-án meghal Kálmán király, akit Székesfehérvárott temetnek el. Fia és kijelölt utóda, II. István lép trónra. (1131-ig uralkodik.) Közép-Dalmácia Velence birtokába jut.

A magyarok elfoglalják a Szent Gál monostort, ahol csak egyetlen bencés szerzetest találnak. Szent Gallenből Konstanz felé, majd onnan a Rajnához vonulnak. Lotaringiát és Burgundiát pusztítják, majd a Loire völgyén keresztül az Atlanti-óceánig jutnak. Hazafelé Arnulf bajor herceget emlékeztetik a régi barátságra; a „barátságot” hat évre adófizetés ellenében újítták meg.

Kr. u. 929 = i. sz. 1119

A magyarok barátainak (Madarász Henrik és Arnulf) szorításában a cseh Vencel hűbéri esküt tesz a németeknek. Ekkortól datálják a csehek betagozódását a „Birodalomba”...

Kr. u. 933 = i. sz. 1123

Miután Madarász Henrik német király megtagadja a további adófizetést, egy magyar sereg Merseburg környékére nyomul, ahol vereséget szenved. (Három év múlva majd újra jönnek.)

Egy másik magyar törzs serege Itáliába megy.

Kr. u. 936 = i. sz. 1126

Madarász Henrik július 2-án szélütés következtében meghal. Kijelölt utóda másodszületett fia Ottó lesz. A Burgundiában tartózkodó magyar sereg II. Rudolf burgund király serege érkezésének hírére Itáliába vonul.

Hungária és a pápaság történeti időrendje a legújabb kutatások tükrében i. sz. 1126-tól 1360-ig

Kr. u. 936 = i. sz. 1126

Ottó augusztus 8-án elfoglalja a trónt, de az ilyenkor megszokott nehézségek újra megjelennek. A keleti határok mentén továbbra is ismeretlen fogalom marad a béke.

VII. Leo a pápai trónon a házi őrizetben meghalt XI. Jánost követte. Ebben az évben január 3-án szentelték fel II. Alberich hathatós támogatásával. Három évig irányította a római egyházat Kr. u. 939 júliusában bekövetkezett haláláig.

Álmos herceg, majd a hívei Bizáncba menekülnek. Álmos fia, a vak Béla herceg nem követi apját, hanem a pécsváradi monostorban rejtőzködik.

Kr. u. 937= i. sz. 1127

Ottónál a magyarok adóért kopogtattak, de kísérletük kudarcba fulladt.

Legalábbis a birodalmi történetírás szerint... Ugyanis a „királytól elszenvedett vereség után seregük a könnyebb préda, Franciaország felé vonul.”

A hercegi hatalom visszaszorítása miatt újra kezdődtek a belháborúk.

Július 14-én meghalt Arnulf bajor herceg. Idősebb fia, Eberhard lett az utóda, akit Ottó kényszerített menekülésre. Nem délibábos elképzelés arra gondolni, hogy III. Lipóthoz menekült, aki a magyarok védőszárnya alatt állt.

Az Ottó elleni felkelés mintegy négy évig tart. Nehezen állapítható meg, hogy a szinte évenként feltűnő magyarok éppen kinek a zsoldjában harcolnak.

II. István hungár király ígéretet tesz a salzburgi érseknek, hogy az érsekség karantániai birtokait megkíméli a betörésektől.

Kr. u. 939 = i. sz. 1129

VII. Leo pápa július 13-án halt meg. Július 14-én IX. István lett az utóda, akit szintén II. Alberich választott ki magának. Három évvel később, amikor a pápa II. Alberich ellen fordult, az olyan kegyetlenül megcsonkíttatta, hogy a pápa behalt a sérüléseibe.

Kr. u. 941 = i. sz. 1131

Ottó maga mellett tudhatja az összes német herceg támogatását. (938-tól Bertold

a bajorok hercege.) A következő öt évet a konszolidáció időszakának tekintik.

II. István magyar király halála. Vak Béla herceget, az első magyar- magyar származású királyt megkoronázzák Székesfehérvárott. (1141-ig uralkodik.)

Kr. u. 942 = i. sz. 1132

II. Marinusz az októberben elhalálozott IX. Istvánt követte a pápai trónon.

Kr. u. 943 = i. sz. 1133

Magyar sereg tör a Bizánci Birodalom területére. Romanosz császár évi adófizetés fejében ötéves fegyverszünetet vásárol tőlük.

Augusztus 12-én Bertold, bajor herceg Welsnél megfutamít egy kisebb, saját szakállra portyázó magyar csapatot.

I.sz. 1136 = Kr.u. 942 = AH. 330

Tavasszal magyar sereg tör Itáliára. Hugó, itáliai király tíz véka pénzzel ráveszi őket arra, hogy a spanyolországi mórokra támadjanak. A Hugótól kapott vezetővel a magyarok átkelnek az Alpokon, majd a Pireneusokon, és benyomulnak a mórok földjére. A barátságtalan területről azonban gyorsan visszafordultak.

II. Marinusz pápa május elején halt meg. Őt május 10-től a római születésű II. Agapét követte a pápai trónon, aki ugyancsak II. Alberich választottja volt. II. Agapét azonban egyházfői feladatát hiába töltötte be energikusan, Rómában mégis minden II. Alberichtől függött.

November 15-én meghalt III. Lipót (örgróf) melki életművész, akiről csak azt tudjuk, hogy Európa leggazdagabb embere volt. Számptalan kolostoralapítás fűződik a nevéhez, egy olyan időben, amikor „országát” a magyarok és a kavarak (székelyek) tartják megszállás alatt. Hivatalában IV. Lipót (örgróf) követte.

Kr. u. 947 = i. sz. 1137

A Taksony vezette magyar sereg Otrantóig hatol be Itáliában.

Meghal Bertold bajor herceg. Hivatalában a következő évtől nem a fia Henrik, hanem Ottó testvére Henrik követi, aki Arnulf lányának férje.

Kr. u. 948 = i. sz. 1138

Ottó erőszakos beavatkozása a bajor utódlásba némi ellenreakciót váltott ki Svábföldön. Magyar támadás zajlott az új bajor herceg ellen.

A bajorországi dinasztiaaváltás elleni tiltakozásul IV. Lipót osztrák örgróf (1136–41) a magyarokat küldte egy kis pusztításra.

Kr. u. 949 = i. sz. 1139

Ottó Liudolfot nevezi ki Svábföld hercegének. Újabb bajor–magyar összecsapás. Magyar segítséggel IV. Lipót bajor herceg lesz egészen az 1141-ben bekövetkezett haláláig.

Kr. u. 950 = i. sz. 1140

I. Boleszláv elismeri hűbérurának Ottót, majd a következő évtől fellázad ellene. Henrik bajor herceg a magyar szállásterületet „Ostmark”-ot támadja.

Henrik szász erőkkel Bajorországot és az ott állomásozó magyarok ellen harcol, mérsékelt sikerrel.

Kr. u. 951–54 = i. sz. 1141–44

Magyar hadjárat Itálián keresztül Aquitániába. Bajor–magyar összecsapás az Ennszen túl.

Február 13-án meghal Vak Béla Hungária királya. Székesfehérvárott temetik el. Fiát, Gézát 3 nap múlva királlyá koronázzák. (1162-ig uralkodik.)

Újabb Henrik támadás Bajorország ellen, amelyben a magyarok vereséget szenvednek. E csatározásokban hal meg IV. Lipót. A továbbra is magyar katonai megszállás alatt lévő „Ostmark” új örgrófja bátyja, Henrik (Jasomirgott) lesz.

Ottó nagy sereg élén Észak-Itáliába vonul, megveri Berengár királyt, nőül veszi Lothar király özvegyét, Adelhaidot. Henrik bajor herceg is vele tart. Közben Svábföld, Bajorország is fellázad, sőt maga a mainzi érsek, Frigyes is.

Ottó már ekkor a császári korona megszerzéséről ábrándozik, de ez II. Albrecht erőteljes ellenállásán megbukik.

I. sz. 1142

II. Géza magyar király a Tolna megyei Cikádoron megalapítja az első hungáriai ciszterci monostort, ahová Heiligenkreuzból (a Bécsi-erdő déli része) jönnek szerzetesek.

I. sz. 1143

Magyar segítséggel Ottó öccsét, Henriket elzavarják Regensburgból, és II. Henrik (Jasomirgott) lesz Bajorország hercege 1156-ig.

Kr. u. 954 = i. sz. 1144

A nyomaték kedvéért a magyarok is megjelentek Mainzban, Bulcsú harka (a kavarak/székelyek vezére) vezetésével. A keresztény, bizánci patrícussá lett Bulcsú hadjárata rémülettel és kétségbeeséssel töltötte el az egész akkori Európát. A kor-

társ feljegyzések 100 000 emberről beszélnek. Március 19-én Konrád vendégül látta Bulcsút, gazdagon megajándékozta, majd seregével a nyugati ellenségei ellen küldte.

Bulcsú hadserege, megkímélve szövetségeseit, Burgundián és Észak-Itálián keresztül száguldva tért haza.

I. Boleszláv megint hűbérurának tekinti Ottót.

A magyarokkal való cimborálás a lázadók ellen hangolta a népet. Ottó visszaszerzi Regensburgot, a bocsánatot kérő lázadóknak megkegyelmez.

Eközben haldoklik Róma nagyhatalmú ura. Alberich a Szent Péter-székesegyházban felállított halálos ágyánál megeskette a rómaiakat, hogy a pápai méltóság következő megüresedésekor saját fiát, Oktáviánt ültetik Szent Péter trónusára.

Kr. u. 955 = i. sz. 1145

A bajor fejlemények arra készítették Bulcsút, hogy puhatolózó követséget küldjön Ottóhoz. A követek visszatérése után elhamarkodott hadjáratra vállalkoztak a magyarok. Az eredmény ismert. A történelemben a Lech-mezei vagy augsburgi csata néven vonult be, ahol Ottó megsemmisítő győzelmet aratott a magyarok felett. Lél és Bulcsú hadvezéreket foglyul ejtették, majd Regensburgban kivégezték őket. Ebben az évben halt meg a csatában „Vörös” Konrád és Ottó testvére, Henrik.

A vereségnek semmilyen káros következménye nem volt Hungáriában, sőt ettől inkább nagyon megerősödött II. Géza királyunk. Mindenesetre ezzel lezárultak a nyugati adóztató hadjáratok. Az Enns folyóig terjedő terület továbbra is magyar/kavar ellenőrzés alatt maradt.

A magyar-német viszony megromlásával szokták magyarázni, hogy Zsófia, II. Géza testvére és Henrik herceg jegyese az admonti bencés monostorba vonul. (Az Enns-völgyi Admont Géza országához tartozott.)

Rómában II. Agapét pápa decemberi halála után az előző évben meghalt Alberich herceg törvénytelen fiát, Oktáviánt választották pápává XII. János néven. 18 éves ifjú gátlástalan, züllött életet élt, és semmiféle érdeklődést nem mutatott a lelki dolgok iránt.

I. sz. 1146

Fél évvel az augsburgi csata után a magyarok jóvoltából bajor herceggé lett, de elbizakodott II. (Jasomirgott) Henrik zsoldosai pár napra elfoglalják Pozsony várát. II. Géza „Ostmarkot” pusztítja.

I. sz. 1147

Az észak-német hűbérurak keresztes háború címén harcot indítanak az Elbán túl

lakó, jobbára pogány szláv törzsek ellen. A szláv lakosságot részben kiirtják, részben függőségbe kényszerítik és elnémetesítik.

Kr. u. 957–61 = i. sz. 1147–51

Az augsburgi győzelem után Ottó az elbai szlávok gyarmatosításával foglalkodik. Kr. u. 958 táján súlyos betegsége is hátráltatja „birodalmának” irányításában. Kr. u. 960 karácsonyán a Berengár által fenyegetett XII. János pápa a segítségét kéri. A következő évben Ottó el is indult újból Itáliába, de indulása előtt hétéves fiát 961 májusában Wormsban királlyá koronáztatja. Az ősz folyamán elindult Észak-Itáliába.

I. sz. 1150 körül

Az első egyetemek kialakulása Párizsban (teológia) és Bolognában, ahol kitalálják a (régi) római jogot.

Abu Hamid, a granadai születésű tudós, arab utazó Magyarországon tartózkodik. Az országot Unkurrijának nevezi, amelyben 78 vármegye és számtalan erőd található. Magyarország egyike azoknak az országoknak, ahol a legkönnyebb és a legjobb az élet.

Kr. u. 962 = i. sz. 1152

Ottó Paviában Itália királyává koronáztatta magát. Berengár elmenekült az Appennineken fekvő S. Leo várába. Ezek után tekintélyes hadseregével Róma felé folytatta útját.

Eközben Rótszakállú Frigyes sváb herceget 1152. március 9-én Frankfurtban királlyá koronázzák.

Kr. u. 963 = i. sz. 1153

Január 31-én Ottó Róma kapuihoz érkezett. Mielőtt a város területére lépett volna, esküvel ígérte meg a pápai követnek, hogy megvédi a pápa személyét, és a pápa jelenléte nélkül nem fog Rómában bírói ítéletet hozni. Három nap múlva február 2-án XII. János nagy pompával felkente, és császárrá koronázta Ottót és hitvesét, Adelaidet. Ma még úgy tanítják, hogy Ottó koronázása gyakorlatilag a „**Római Szent Birodalom**” feltámasztását jelentette. Éles szemmel vette észre Harald Zimmermann, hogy „*a pápai történetírás sehol nem emlékezik meg arról, hogy a 962 februárjában történt császárkoronázás után megújították a pápaság és a császárság közötti régi Karoling-kori egyezményt*”.

Ottó távozása után szinte azonnal megromlott a viszony köztük, mert Oktávián (XII. János pápa) lepaktált Adalberttel (Berengár fia), és azon dolgoztak, hogy a

magyarokat behívják Ottó ellen, aki Berengárt készült elfogni. Ez sikerült is neki. Ezután feldühödve Rómába indult. Oktávián Ottó elől Adalberttel és a vatikáni kincstárral délre menekült. (Egy nagyon fontos kérdésre választ kellene adni a kutatásnak: mivel koronázták Ottót császárnak? Hol őrizték a császári koronát? Rómában? A pápák vagy a császár hazavihette-e magával? Esetünkben magával vihette Oktávián?)

Ottó egyetlen kardcsapás nélkül mehetett a városba, ahol december 4-én egy zsinaton letették XII. János pápát. (A többszöri meghívás ellenére sem vett részt – joggal.) VIII. Leó személyében új pápát választottak, aki valószínűleg még püspökké szentelése előtt hűséget esküdött a császárnak. Nem is volt népszerű, s ahogy Ottó távozott Rómából VIII. Leó is menekülhetett utána.

Kr. u. 964 = i. sz. 1154

Leó menekülése után visszatért XII. János pápa (Oktávián), és egy zsinaton VIII. Leót letettek nyilvánította. A rómaiak tudták, hogy Ottó nincs túl messze, ezért május folyamán Oktáviánt távozásra kényszerítették. (Egy szerencsétlen félreértés következtében az egyháztörténészek összetévesztették XIII. János pápával, aki gutaütésben halt meg, amikor egy fiatal lányt el akart csábítani.)

A 27 éves Oktávián nem halt meg szélütésben, hanem Campagnaba költözött, várva a dolgok jobbra fordulását. Az egyháztörténészek nem szokták feszegetni azt az igenes fontos kérdést, hogy vajon hol van eltemetve.

Május 22-én római nép és a papok egyhangúlag egy erkölcsileg példás életet élő kardinális diakónust választottak pápának, aki az egyházi megújulás támogatója volt. Az V. Benedek nevet vette fel.

Ottó császár presztízskérdést csinált VIII. Leó támogatásából, ezért csapataival megostromolta Rómát, és június végén visszahelyezte a székébe a pápát. Benedeket Hamburgba deportálta, ahonnan földi maradványait majd Kr. u. 988-ban hozzák vissza Rómába. Ottó nem sokáig maradhatott Rómában, hiszen még a tél beállta előtt át kellett kelnie az Alpokon, mert a következő év elején már Wormsban írat oklevelet, és fiával is találkozik.

Barbarossa Frigyes, a „Birodalom Ékessége” ősszel (1154) 1800 lovasával elindul Itáliába. Családi hagyományként először a lombard királyi cím megszerzése lebegett a szeme előtt, de Milánóba nem engedték be. A város polgárai bezárták a kapukat, és a vár-falak tetejéről vidáman nézegették a szánalmasan gyenge csapatot. Amikor Frigyes megadásra szólította fel őket, gúnyos tréfákkal válaszoltak neki. Hogy csapatai, no meg saját harci készségét fokozza, a Milánóval szövetséges, ártalmatlan Tortona városka ellen fordult, azt ostromolta meg és dúlta föl.

Kr. u. 965 = i. sz. 1155

VIII. Leó pápa március 1-jén meghalt, és az óvatos rómaiak követeket küldtek Szászországba, hogy Ottó jelöljön új püspököt (pápát) Róma városának.

Miután Barbarossa Frigyes tudomást szerzett arról, hogy Ottó és serege sikeresen átkelt – hazafelé – az Alpokon, Rómába indult a császári koronáért. Eljött Oktávián ideje, aki Viterbóban vagy Sutriban várta Rótszakállút. Egy késői osztrák humanista nyomán (Freisingi Ottó) a tudományos világ ma június 18-át tartja számon a császárrá koronázás pontos dátumaként. Meglehet, hogy jó a dátum, de a helyszín, Róma már egyáltalán nem biztos. Frigyes hadserege gyenge lett volna a Milánónál lényegesen erősebb Róma elfoglalására, márpedig Oktáviánt kívülről kellett bejuttatnia a városba. Persze, ha tudjuk, hogy Oktávián lesz a koronázó, akinek nem kellett helyismerettel küszködnie, és sok támogatója élt Rómában, végső soron nincs akadálya a római koronázásnak sem.

Meglepő, hogy ebben a humanista irományban (*I. Frigyes császár tettei*) a császárválasztás körüli forgolódásban is feltűnik egy bizonyos Oktávián nevű bíboros, akinek az előző évben halálhírére keltették a kései történészek. (XII. János pápa) Ez a derék Oktávián, aki a legnemesebb római vérből származott (Alberich princeps), szervezte meg Leó városának megszállását az éjszaka leple alatt.

Teljesen mindegy, hogy igaz-e a történet – „másnap aztán, mivel az elkeseredett polgároktól vásárolni nem lehetett” – az élelmiszerhiány miatt Frigyesnek és hadseregének menekülnie kell Róma alól. Szeptemberben már Verona környékén látták őket, október 29-én pedig már Würzburgban állíttat ki oklevelet császári minőségben.

Ottó pártfogoltja Narni püspöke lett, aki október elsején a XIII. János nevet vette fel. Ettől fogva nevezzük inkább a **szászok pápáit** egyszerűbben **Róma város püspökeinek**, hiszen a nemzetközi elismerésük a nullához közelített. Megválasztása után két hónappal már bebörtönözték, majd száműzték.

Kr. u. 966 = i. sz. 1156

Véget ért II. Henrik (Jasomirgott) bajor hercegsége. Az új herceg a szász Oroszlán Henrik lett, aki már az előző évtől is használta ezt a címet. Ottó császár már az itáliai kivonulása előtt rábízta a szász hercegség irányítását is. Henrik (Jasomirgott) hatalma Ostmarkra, a majd megszülető Ausztriára terjedt ki. (Még mindig a magyarok felügyelete alatt.)

Ottó szász császár tekintélyes sereg élén ősszel Itáliába indult. Ennek hírére a rómaiak sietve kiszabadították XIII. Jánost, aki november 14-én tért vissza Rómába. Ottó is megérkezett Rómába, ahol a karácsonyi szertartások után megkez-

dődött a kegyetlen megtorlás: felakasztották a római katonaság tizenkét vezérét, szászországi száműzetésre ítélték a nemesség egyes tagjait. Ezek után Ottó hat évig Rómában maradt. Békés évek ezek Róma számára, XIII. János (és Ottó) szászországi püspökségeket alapít, és Magdeburgot érseki rangra emeli.

Kr. u. 967 = i. sz. 1157

Ottó fiát, II. Ottót december 25-én császárrá koronázzák. Ottó és családja jól érezte magát a kellemes klímájú Itáliában. Odahaza Oroszlán Henrik tartotta a frontot, új egyházmegyéket alapított, ahonnan az adók Ottó pápájához (Róma város püspöke) érkeztek. Végeredményben Ottó hat évet töltött megszakítás nélkül Rómában.

Frigyes császár hadsereget szervez a következő évi itáliai kiruccanásához.

Kr. u. 968 = i. sz. 1158

Ottó és Róma püspöke Rómában.

Frigyes nagy hadseregével bevonul Itáliába. A roncaglai gyűlésen megfosztja a lombardiai városokat az önkormányzatuktól és saját hivatalnokait állítja élükre.

Kr. u. 969 = i. sz. 1159

Ottó császár és Róma püspöke Rómában.

Frigyes császár Paviában.

Kr. u. 970 = i. sz. 1160

Szvjatoszláv kijevi fejedelem magyar, bolgár és besenyő segítségével Bizánra támad, de vereséget szenved.

Az utolsó Árpád véréből származó turk-magyar fejedelem, Taksony meghal. Nem követi senki, mert II. Géza király (1141–1162) a magyarokat széttelepítette Hungáriában. Nevük helynév formában mindenfelé előfordulnak ma is. A kavarak (székelyek) nagyobb része Erdélybe került.

Frigyes császár Paviában.

A páviai zsinat Ronald Bandinelli bíborossal szemben Barbarossa Frigyes jelöltjét, Oktávián „bíborost” jelöli leendő pápának.

Ősszel a toulouse-i zsinaton az angol, francia és spanyol püspökök Ronald Bandinelli bíboros mellé állnak.

Kr. u. 972 = i. sz. 1162

Milánó megnyitja kapuit Barbarossa Frigyes előtt. A Milánóból elmenekült olaszok részben Hungáriában telepedtek le.

Géza május 31-én meghal, Székesfehérváron temetik el. Fiát, III. Istvánt királlyá koronázzák. (1172-ig uralkodik.)

Ottó császár fia és Theophanu bizánci princesszin ünnepélyes házasságkötése Húsvétkor a Szent Péter bazilikában.

Ottó császár és családja hazatér Szászországba, annak keleti részébe.

XIII. János szeptember 7-én hal meg Rómában.

Új pápaválasztásokra kerül sor. Rómában például a szászok hívei VI. Benedeket választották meg pápává.

Valahol máshol, a bíborosok többsége Roland Bandinellit választotta pápának, aki a III. Sándor nevet vette fel. Az ellenpárt jelöltje Oktávián „bíboros” volt, aki 1155-ben császárrá koronázta Frigyest. Most eljött a várva várt pillanat, császári segítséggel (újra) pápává választotta magát!

Roland Bandinellire már fel akarták adni a pápai palástot, amikor azt Oktávián csalódottságában rabló módjára letépte róla. Tőle azonban visszaszerezte egy dühös szenátor, de akkor Oktávián gyorsan magára öltött egy kicsit viseltes, kézenlétben tartott bíbor színű palástot. (Nem kellett újat csináltatnia, mert Kr. u. 955 és 964 között már hordta, XII. János néven. Oktávián egyszerűen átlépte a titokzatos 190 éves „időkaput”.) Oktávián ezúttal Viktornak (Győző) nevezte magát, akit Frigyes császár támogatott.

Mivel egyik jelölt sem tudott a már ismert okok miatt Rómába jutni, az egyháztörténészek súlyos „pártharcokra” gyanakodnak...

Mindenesetre III. Sándort Ninfában, egy kis déli porfészekben, míg Viktort a farfai apátságban szentelik fel. Érdekes módon Boso pápai történetíró Viktort egyszerűen az Antikrisztus előfutárának tartja.

Kr. u. 973 = i. sz. 1163

XIII. János pápa halála után azonnal megválasztották a római diakónust, VI. Benedeket, de felszentelésére és trónra emelésére csak 973. január 19-én került sor, miután megérkezett a választási határozat jóváhagyása I. Ottó császártól.

III. Sándor pápa áprilisban Genovában hajóra szállt, és elindult Dél-Franciaországba, ahol jó két évig maradt, a hívek tiszteletétől, valamint a püspökök és szerzetesek hűségétől övezve. A könnyebb áttekinthetőség kedvéért nevezhetjük **„nemzetközi” pápának...**

A quedlinburgi gyűlésen sok európai állam küldöttsége jelenik meg, többek között a hungároké is. (II. Géza vagy II. István követei)

Nem sokkal ezután Memlebenben meghalt Nagy Ottó, a **„szászok császára”**.

Ottót fia, II. Ottó követte a trónon, de szinte azonnal szembe kellett néznie a lázadás rémével szűkebb pátriájában.

II. (Civakodó) Henrik bajor trónkövetelő II. Boleszláv cseh herceggel lép szövetségre ellene. Ottó Henriket fogságba ejti, de cseh hadjárata kudarcral végződik.

Trónharcok Hungáriában.

Kr. u. 974 = i. sz. 1164

Ottó halálhírére a tekintélyes Crescentius család elérkezettnek látta az időt, hogy Benedek pápát megfosszák a trónjától, és bebörtönözzék az Angyalvárba. Júniusban Franco diakónust ültették a pápai trónra VII. Bonifác néven, aki minél előbb szeretett volna megszabadulni Benedektől, s ezért megfojtatta őt a börtönben.

Tette után nem sokkal Dél-Itáliába menekült a pápai kincstárral együtt.

Októberben Sutri püspökét választották pápának VII. Benedek néven (974–983). Bonifácot kiközösítette ugyan, de miután eltávozott Rómából, Bonifác újra magához ragadta a hatalmat.

Tavasszal Luccában súlyosan megbetegedett Oktávián (IV. Viktor pápa), Frigyes pápája és meghalt. A város papsága visszautasította a kiközösített pápa eltemetését, így végül egy falakon kívül fekvő szegény kolostorban helyezték végső nyugalomra. temették el. 1187-ben VIII. Gergely pápa azonban innen is eltávolította.

Frigyes kancellárja megválasztatja IV. Viktor helyébe III. Paszkált (1164–1168), akinek elismertetése még az Alpokon túl is nehezen ment.

I. sz. 1165

A würzburgi „birodalmi” gyűlésen a Sándor mellett kiálló mainzi és salzburgi érseket Frigyes megfosztja méltóságuktól. Sándor pápa visszatér Itáliába. Biztos, hogy nem Rómába!

Kr. u. 976 = i. sz. 1166

Frigyes ősszel, hatalmas hadsereggel indult el Itáliába.

II. Ottó császár Regensburgban rendezkedik, és oklevelet kiállít egy bizonyos Lipót örgrófnak, aki az osztrák mértékadó kutatás szerint Straubing és Deggendorf közötti Duna szakaszt felügyeli.

EZ AZ OKLEVÉL A BIZONYÍTÉKA AZ 1000 ÉVES AUSZTRIÁNAK!

A magyarok kiszorítása nem korlátozódott csak a Duna vidékére. Ebben az évben Karantániát mint önálló hercegséget leválasztották Bajorföldről,

és Henriknek adományozták. (Henrik Gonosz Arnulf fivérének, Bertoldnak a fia volt.)

Kr. u. 977 = i. sz. 1167

Egy másik oklevél – szintén II. Ottótól – arról szól, hogy Ennsburgot Passaunak ajándékozzák. Ebben az esetben Lipót örgrófsága a Traungau területét jelenti.

II. Ottó hódoltatja a cseh Boleszláv herceget.

Az **Ottók házi pápája, VII. Benedek** valószínű, hogy Montecassinoba menekül Rómából.

Sándor létrehozza Frigyes ellen a Lombard Ligát. Tusculumi győzelmét követően Frigyes császár beveszi Rómát, és császárrá (sic!) koronáztatja magát III. Paszkál nevű házi pápájával. (Itt felmerül a gyanú, hogy Oktávián bíboros (XII. János pápa) nem Rómában koronázhatta császárrá 1155-ben Frigyest.)

Néhány nappal a Szent Péter-székesegyházban tartott ünnepség után rettenetes járvány tört ki, megtizedelve Frigyes hadseregét. Maga Rótszakállú is megbetegedett, vissza kellett térnie hazájába, Svábföldre anélkül, hogy hadjárata eredeti célját, a normannok leverését elérte volna. Viszontagságos volt a hazamenekülés. A merényletre készülő Susa városából csak szolgaruhába öltözve tud elmenekülni. (Amikor hét évvel később ismét bevonul Itáliába, első tette a város felgyújtatása lesz.)

Kr. u. 978 = i. sz. 1168

VII. Benedek pápa visszatér Rómába, ahol február 25-én oklevelet állít ki. Rómában arról suttognak, hogy III. Sándor „nemzetközi” pápa elfogadása lenne a bonyolult helyzet (egyszerre négy pápa) megoldása. A hírek hallatára Paszkál a Szent Péter-templom melletti erődbe húzódik, ahol szeptember 20-án meghal.

A Frigyest képviselő itáliai erők Kalixt személyében pápát (1168–1178) választottak, akinek eredeti neve Giovanni volt. Főleg Viterbóban székel, és Toszkánán kívül csak a Rajna-vidéken ismerték el pápának. Bonifác II. Vilmos dél-itáliai országában tartózkodik, **III. Sándor „nemzetközi” pápa**, Alessandria erődítményváros építését finanszírozza és koordinálja.

Három Henrik is lázad Ottó ellen: az elűzött bajor herceg, az újonnan kinevezett karintiai, valamint a passauai püspök.

Kr. u. 979 = i. sz. 1169

Ottót a lázadás leverése után már Aachenban találjuk, ahol újabb meglepetés éri. Lothár támadja meg, de olyan váratlanul, hogy kis híján foglyul ejtik várandós feleségével együtt. A megtorló hadjáratban Ottó egészen Párizsig jut; a francia

király kísérlete Lotaringia visszaszerzésére ezzel kudarcot vall.

Hungáriába érkezik Manfréd bíboros, aki az esedékes egyházi adót gyűjti be III. Sándor „nemzetközi pápa” számára.

Kr. u. 980 = i. sz. 1170

VII. Bonifác nyáron menekülésre készíti VII. Benedek pápát. Augusztusban Ravennában tartózkodik.

Ottó szász seregével már Itáliában van, ahonnan visszasegíti Rómába az elűzött VII. Benedek pápát. Ezek után megpróbálja kiterjeszteni hatalmát Dél-Itáliára.

Eredménytelen tárgyalási kísérlet Frigyes császár követe és III. Sándor között.

Kr. u. 981 = i. sz. 1171

VII. Benedek a római szinóduson elítélte a szimóniát.

Kr. u. 982 = i. sz. 1172

Ottó a bizánciaktól elveszi Bari és Tarentum városát, de Squillace mellett vereséget szenved a palermói „emír” csapataitól.

Hungária királya, III. István márciusban meghal. Esztergomban temetik el. A király halálakor a városban tartózkodik Oroszlán Henrik bajor és szász herceg, valamint II. Henrik (Jasomirgott) ostmarki gróf. Lukács esztergomi érsek és a főurak III. István idősebb öccsét, a Bizáncban élő Béla herceget választják királlyá. (1196-ig uralkodik.)

Frigyes a wormszi „birodalmi” gyűlésen újabb hadjáratot hirdet Sándor és a lombard városok ellen.

Kr. u. 983 = i. sz. 1173

Július 10-én meghalt VII. Benedek, **Róma püspöke a szászok házi pápája**. II. Ottó itáliai főkancellárját, Pétert választotta meg pápának, aki a XIV. János nevet vette fel (983. dec. – 984. aug. 20.).

Alighogy elfoglalta helyét a Lateránban, a délről betegen visszatérő II. Ottó szász császár a karjaiban halt meg. Fia III. Ottó mindössze három éves volt. Gyámja egy kis időre Civakodó Henrik lett.

Adalbertet II. Boleszláv kinevezi Prága püspökének. Elődje a szász Dietmar volt 973-tól.

Kr. u. 984 = i. sz. 1174

Megint jön **Bonifác ellenpápa**, Róma törvényesen megválasztott független püspöke és XIV. János **szász „házi pápa”** hatalmát megdönti, őt az Angyalvárba zárta, ahol négy hónap múlva meghalt. (Megmérgezték?)

Szeptember hónap folyamán Frigyes ötödik alkalommal indult el Itáliába. Hadjáratát a Sándor részére felépített Alessandria ostromával kezdte. A hat hónapos ostrom után Frigyes katonái véres fejjel vonultak el a város falai alól, és felhagytak az erőd további felgyújtási kísérleteivel. Ezután Frigyes béketárgyalásokat kezdeményezett a Lombard Ligával, amelyek hosszú ideig elhúzódtak.

V. Lipót, II. Henrik (Jasomirgott) ostmarki gróf fia feleségül veszi II. Géza leányát, III. Béla király és Géza herceg testvérét, Ilonát.

Kr. u. 985 = i. sz. 1175

Tizenegy havi uralkodás után a népharag végzett Bonifáccal (**Róma püspöke, pápa, ellenpápa** – kinek-kinek ízlése szerint).

Róma következő püspöke XV. János (985 aug. – 996 márc.) lett a Crescentius család jóvoltából. Crestentius volt a „pápai állam” igazi ura. A papság azonban hamar elidegenedett az új pápától, mert nagyon a nemességhez kötötte sorsát, és a kapzsisága is ellenszenvessé tette őt.

A béketárgyalások kudarca után Frigyes császár Szászország és Bajorország urához, Oroszlán Henrikhez fordult segítségért, de az elutasítja. (III. Ottó ötéves...)

Oroszlán Henrik fél „Németország” koronázatlan királyának számított. Az angol király sógoraként nemzetközi tisztelet övezte, amikor elzarándokolt a Szentföldre. A szaracénok nem merték megtámadni, és fogadta a bizánci császár.

Az uralkodó nézet tanítása szerint I. Babenberg Lipót osztrák örgróf (976–994) visszafoglalja Melk várát a magyaroktól.

Prága püspöke Adalbert (Vojtech) nem pompában, hanem aszketikus szerzetesi fegyelemben élt, és mindinkább szembekerült világi környezetével, amely megmaradt pogánynak és többnejűnek. Miután Adalbert sem ezen, sem a papok engedetlenségén és a főurak hatalmaskodásán nem tudott változtatni, püspöki székét elhagyva 988-ban Rómába ment.

I. sz. 1176

Frigyes császár a Legnano melletti ütközetben vereséget szenved a milánóiaktól.

Kr. u. 987 = i. sz. 1177

III. Ottó hét éves. Trónviszály dúl Franciaországban. II. Jasomirgott osztrák herceg meghal, mire Géza herceg a cseh herceghez szökik, aki kiszolgáltatja III. Béla

hungár királynak.

A velencei békével Frigyes kénytelen elismerni Sándor pápaságát, a városokkal létrejött hatéves fegyverszünetben pedig elvetni a roncgialiai határozatokat. Azt gondolhatnánk, hogy Sándor és Frigyes kibékülése után semmi akadályja sincs annak, hogy **III. Sándor „nemzetközi pápa”** végre elfoglalja a pápai trónt Rómában. De a rómaiak nem voltak hajlandók a város kapuit megnyitni előtte. (Róma törvényes püspöke ekkor XV. János...)

Ekkor Sándor Frigyes segítségére szorul, aki a mainzi püspök és némi fegyveres erő ráhatásával utat nyit neki a Lateránba, igaz csak később...

Kr. u. 988 = i. sz. 1178

Ez a római hazatérés egészen pontosan augusztus 29-én történt, amikor III. Kalixt lemondott a pápaságáról III. Sándor javára.

Kalixt Benevento kormányzója lett az 1183-ban bekövetkezett haláláig.

Adalbert Rómába indult. Bajorország hercege Civaodó Henrik lett.

Frigyes hazatérése után kitört a háború a svábok és a szászok között. Császári jogán (II. Ottó meghalt, III. Ottó még nem császár) a wormsi birodalmi gyűlés elé idézte a segítségadás megtagadása miatt Oroszlán Henriket, aki azonban nem ment el.

Kr. u. 989 = i. sz. 1179

Szinte hihetetlen, de valamiért **XV. János elhagyta Rómát**, és Tusciába ment. (Sándor lateráni zsinata...)

Sándor „nemzetközi pápának”, aki az előző évben erőszakkal jutott be Rómába, március 5-én megnyitotta a III. lateráni zsinatot. A zsinat befejezése után még a nyár folyamán a város elhagyására kényszerült...

Pápaságának utolsó két évében az egyházi állam különböző városaiban tartózkodott...

A pápaságról alkotott képünket színesíti, hogy a még egykor Oktávián (IV. Viktor) által kinevezett kardinálist, Landot szeptember 29-én a kardinálisok egy csoportja pápának választja. Land az Ince nevet vette fel. A következő év januárjáig bitorolja a címet Oktávián rokonának egyik lovagvárában.

Theophanu császárné ősszel Rómába indul.

Előkészíti a terepet fiának, Ottónak, a későbbi III. Ottó császárnak.

I. sz. 1180

Januárban az előző évben megválasztott (ellen)pápát, Incét élete hátralévő részére kolostorba zárják.

Frigyes ebben az év folyamán – jogi úton – megfosztja Oroszlán Henriket mindkét hercegségétől, majd katonailag is megoldja a helyzetet. A következő évben Henrik meghódol, így családi birtokait megtarthatja, de száműzik. (Angliába megy.)

Szeptember 24-én meghal Mánuel bizánci császár. A trónon fia, II. Alexiosz követi.

Kr. u. 990 utáni évek = i. sz. 1180 utáni évek

Szent Adalbert nem téríthetett Hungáriában, ráadásul a történészek még a nevét is (Vojtech = Vajk) a 190 évvel korábban született Szent Istvánra ragasztották.

Kr. u. 991 = i. sz. 1181

Mesko lengyel fejedelem felajánlotta országát Szent Péternek.

Augusztus 30-án III. Sándor meghalt Civitacastellában. A római csöcselék megzavarta még holttestének a Lateránba való szállítását is, ahová eltemették. (Róma püspöke ekkor XV. János.) III. Lucius lett a következő „nemzetközi pápa”. Családi neve Ubaldo Allucingoli volt. A pápaválasztást a már ismert okok miatt nem tarthatták Rómában, ezért Velletri lett a helyszín. Ott is történt beiktatása szeptember 6-án. Novemberben valószínűleg fegyveres támogatással megjelent Rómában, de öt hónap múlva mennie kellett.

Kr. u. 992 = i. sz. 1182

Tavasszal III. Luciusz „nemzetközi pápa” elhagyta a várost, és észak felé vette útját, hogy elnyerje Barbarossa Frigyes császár támogatását.

Mesko halála miatt művét, a lengyel állam kiépítését és megszilárdítását fia, Vitéz Boleszláv fejezte be, akit 1025-ben koronáztak királlyá.

Kr. u. 993 = i. sz. 1183

XV. János pápa kérésére Adalbert visszament a cseh hercegségbe.

Átutazott Hungárián, ahol találkozott III. Béla királlyal.

Frigyes Konstanzban békét kötött az itáliai városokkal.

I. sz. 1184

A császár és III. Luciusz találkozására Veronában került sor. Ebben az évben eljegyezték Roger király leányát, Konstanzát Frigyes fiával, VI. Henrikkel.

Kr. u. 995 = i. sz. 1185

Adalbert visszatér Rómába az aventinusi monostorba. Itt többször alkalma nyílt

elbeszélgetni a fiatal Ottó királlyal. Civakodó Henrik bajor herceg meghalt. Kronológiai nehézségek miatt Szent István király nem vehette feleségül Gizella nevű leányát... Hasonló okok miatt nem engedélyezhette III. Ottó a 200 évvel korábban élt Géza fejedelemnek, hogy mindenhol szent lándzsát hordoztasson.

XV. János pápa hívására, a fiatal Ottó egy hadsereget toborzott. A megszeppent római vezető körök a hír hallatára visszahívták XV. Jánost, aki azonban meghalt mielőtt Ottó megérkezett volna.

Veronában november 25-én elhunyt III. Luciusz „nemzetközi pápa”.

Halála másnapján megválasztották utódát Umberto Crivelli milánói érseket, aki a III. Orbán nevet vette fel. Kölcsönös bizalmatlanság uralkodott a pápa és a császár között, amely hamarosan kenyértöréshez vezetett.

Kr. u. 996 = i. sz. 1186

Henrik január 26-án Milánóban feleségül vette Konstanzt. Nem sokkal ezután Frigyes megparancsolta fiának, hogy III. Orbán pápát zárja el a külvilágtól.

Ottó február végén átkelt a Brenneren, majd Paviában értesült a pápa haláláról. Később már Ravennában találta a római nemesség küldöttsége, amely arra kérte, hogy új római egyházfőt jelöljön ki. A tizenhat éves nagybácsi a huszonnégy éves unokaöccsét, a frank Brúnót, Karintiai Ottó fiát jelölte ki pápának, Róma püspökének. Ő volt a történelem első német pápája, és az V. Gergely nevet vette fel (996. máj. 3. – 999. febr. 18.). Az új pápa koronázása május 3-án történt. Az újdonsült pápa (Róma püspöke) első feladata Ottó császárrá avatása volt. (május 21.) Ottó „**házi pápája**” kegyelmet harcolt ki Róma tényleges ura, Crescentius számára. A fiatal császár megbetegedett. A nyári páras levegő elől északra indul seregével, és szeptember végén már Mainzban van. Októberben a római nemesség és Crestentius elűzte a támasz nélkül maradt „**házi pápát**”, aki Spoletoba menekült.

Ausztria 1996-ban ünnepelte 1000 éves fennállását, egy később hamisított „Ostarrichi” oklevél alapján. Úgy tanítják, hogy Kr. u. 994 és 1018 között I. Henrik volt Ausztria örgrófja. Azt az oklevelet II. Henrik császár hitelesítette III. Ottó nevében...

Kr. u. 997 = i. sz. 1187

Crescentius régi római hagyomány szerint választott pápát egy kalábriai görög személyében, aki a XVI. János nevet vette fel (997. febr. – 998. máj.). Ezzel immár neki is megvolt a „**maga pápája**”. Mindez februárban volt. (Három pápa egyszerre hivatalban...)

A pápát (III. Orbán) a császárhoz hú városi hatóságok kiutasították Veronából.

Úton Ferrarába megbetegedett, a városba érve meg is halt, és a dómban temették el. Albert de Morra pápai kancellárt Ferrarában választották pápává. A VIII. Gergely nevet vette fel. November közepén hagyta el Ferrarát. Útközben Luccában Oktávián (XII. János pápa/IV. Viktor ellenpápa) sírját feltörette, és maradványait kidobatta a templomból. December 10-én ért Pisába, ahol össze akarta békíteni a várost Genovával, hogy együttműködhessenek a keresztes hadjáratban. Ott azonban megbetegedett, és december 17-én meghalt. A pisai dómban helyezték végső nyugalomba. Utóda III. Kelemen lett december 19-től.

Az év folyamán (október 2-án) Szaladin elfoglalja Jeruzsálemet.

Ottó Magdeburgban Gerbert társaságában értesül Adalbert haláláról. E pillanattól fogva szakít a „Kelettel”, és előkészíti a római visszatérését. Ősszel Ottó Aachenban tartózkodik. XVI. János decemberben Campagnaba menekül.

Kr. u. 998 = i. sz. 1188

Otto januárban megjelent Róma falai alatt V. Gergellyel, akit visszahelyezett római püspöki székébe. Crestentius több hónapig ellenállt az Angyalvárban, míg április 29-én magadásra kényszerült és lefejezték. Holttestét lábánál fogva tüzték ki az Angyalvár legmagasabb pontjára.

Májusban letettnek nyilvánították XVI. Jánost, Crestentius „**magánpápáját**” miután szörnyen megcsonkították, és számárhátra ültetve hurcolták végig Rómán. (Egyébként ő volt a gyermek Ottó nevelője...)

Ottó Gerbertet kinevezi Ravenna érsekének. Ma úgy tanítják, hogy Ottó elfoglalta Rómát, berendezkedett, palotát épített, szeretőt tartott stb. Biztos így lehetett, de Kronosz, az idő nagyr...

Jeruzsálem eleste az „ezredéves királyság” küszöbön állása előtt három évvel soha nem látott összefogást váltott ki Európa nyugati és déli részében. Az addig pápákkal marakodó Barbarossa Frigyes azonnal politikát váltott: kibékült Kelemennel, és vállalta egy leendő keresztes hadjárat fő terheit. Május 31-én egyezményt kötött a római szenátorok képviselőivel, amelyben elismerték III. Kelemen „nemzetközi pápa” illetékességét Rómában, aki azonban a lateráni palotát csak a következő évben, február 18-a után tudja birtokba venni. Ehhez még Barbarossa Frigyes is beleegyezését adta.

Az év folyamán Vlagyimir elűzött halicsi fejedelem III. Bélához menekül. Hungária királya elfoglalja Halicsot, s kormányzóvá András fiát teszi meg. A dalmát városok miatt harcban álló III. Béla és Velence két évre békét köt.

Kr. u. 999 = i. sz. 1189

Ottó februárban titokzatos „utazásra” indult, déli irányba. Látták Capuában, Apu-

liában, Beneventóba pedig biztosan bevonult. Valahol itt értesülhetett a 28 éves V. Gergelynek, a „házi pápájának” a haláláról. Rövid betegsége után, talán római méregtől halt meg február 18-án.

Február 18-a után III. Kelemen beköltözik a Lateránba.

Kis idő elteltével április 2-án Ottó barátját, Gerbertet, a ravennai érseket nevezte ki pápának. (II. Szilveszter) Kérdéses azonban az, hogy sikerült-e egyáltalán eljutnia Rómába. De az idő szorít, a rómaiak gyűlölete egyre fokozódik, indulnia kell az Alpokon túlra. De vajon hová? A német érsekek és püspökök a veterán Frigyeset támogatják, Európa nyugati része lázban ég a keresztes hadjárat indítása miatt. Ottó a lengyel fejedelemségbe Gnieznóba megy Vitéz Boleszlávhoz. Természetesen nem másért, mint katonáért. Állítólag vad vágóban lovagolta végig az ezerkétszáz kilométernyi „zarándokutat”, amelyet összekötött politikai ügyeinek rendezésével. A szász papság számára teljesen megmagyarázhatatlanul felszabadította a lengyeleket a szász hűbér alól, és leválasztotta a lengyel egyházat a német egyházszervezetről. Ezek az intézkedések nagyban elősegítették az önálló Lengyelország megeremtését.

Barbarossa Frigyes május 11-én indult el Regensburgból, és óriási hadával május 31-én érkezett Hungáriába. III. Béla és felesége június 4-én fejedelmi fogadtatásban részesítette és gazdagon megajándékozta a császárt. Gondoskodtak a hatalmas sereg élelmisszer utánpótlásáról és problémamentes átvonulásáról. Béla szabadon engedte öccsét, Géza herceget, és egy sereggel előre küldte a keresztesek útjának biztosítására. Géza herceg életét vesztette ebben a hadjáratban. (A figyelmetlen kutatók a kronológiai zavar miatt Géza fejedelem halálaként értékelték ezt a hírt...)

November 18-án fiú örökös nélkül meghalt II. Vilmos szicíliai király, így Dél-Itália a lányára, Konstanciára és férjére, Henrikre, Barbarossa Frigyes fiára szállott. A németellenes párt II. Roger törvénytelen unokáját, Leccei Tankrédot (1189–94) emelte trónra.

November 19-én a magyar keresztesek többsége visszafordult Adrianopolisz vidékéről Frigyes és Izsák bizánci császár konfliktusa miatt.

Halics kormányzója András herceg, III. Béla fia lett.

Kr. u. 1000 = i. sz. 1190

A fiatal Ottót év elején már Aachenben találjuk.

Izsák bizánci császár és Frigyes császár Adrianopoliszban békekötéssel zárja le a keresztesek és a bizánciak ellenségeskedését. Frigyes a hagyományos szárazföldi útvonalon haladva Ikonium mellett vereséget mér Kilidzs Arszlán rumi szeldzsuk szultánra. Merzin mellett azonban fürdőzés közben szívrohamot kap, és belefulladás

a Szalef folyóba. A német kereszties had felbomlik. A hadjárat vezetését a hamarosan megérkező Oroszlánszívű Richard angol király veszi át.

Ottó feltételezhetően értesült Frigyes haláláról és hadserege pusztulásáról. Ekkor olyat tett, ami miatt sokan gyanakodni kezdtek, hogy a császár elméje elborult. Leereszkedett az egyik ősének, Nagy Károlynak a sírjába, amit nagy nehezen talál meg az aacheni székesegyház márványpadlója alatti egyik üregben. Magához vette a halott egyik fogát, egy arany nyakláncot kereszttel és némi ruhafoszlányt, amelyektől sorsának jobbra fordulását remélte. Szilveszterrel visszatért Rómába, de ott nem sok jó várta. Rómában Ottó ellenes felkelés tört ki. A nép ostrom alá vette az Aventinuson álló palotát. El akarták fogni a császárt és bíróság elé akarták állítani. Ottó kíséretével átmenekült az Angyalvárba, ahol nagyobb biztonságban érezte magát. (II. Szilveszter tehát nemcsak a kronológiai nehézségek miatt nem küldhetett koronát Istvánnak, Hungária királyának 1000-ben...)

A magyarországi fogságból megszökött Vlagyimir fejedelem lengyel segítséggel elfoglalja Halics trónját, és hazakergeti András herceget.

Kr. u. 1001 = i. sz. 1191

Ottó ideig-óráig a pápával együtt nyugtatgatta a népet, de február 16-án II. Szilveszter pápával (Gerbert) együtt menekülnie kellett. Nem jutottak messzire, csupán 40 kilométerre. Az északra fekvő Paterno várában húzták meg magukat. Ottó testileg, lelkileg összetört, erőt vett rajta a mélabú.

Szilveszter pápa az ez év decemberében kiadott oklevelében „**legfőbb és egyetemes pápa**, boldog Péter helyettese” formulával jellemzi önmagát. Tehát tud III. Celesztin pápáról...

Henrik miután lezárta a németországi viszálykodást, Rómába indult, s közben érte a hír, hogy Kelemen pápa meghalt. (Valamikor márciusban) Giacinto Bobone diakónus bíboros, 85 éves korában lépett Szent Péter trónjára. A III. Celesztin nevet vette fel. Uralkodása az ifjú VI. Henrik császárral (1191–97) folytatott küzdelemmel telt el. Pedig első ténykedéseinek az egyike éppen a fiatal trónörökös császárrá koronázása volt. (április 11.)

Henrik Tankréd elleni hadjárata Nápolyig vezet, ahol a malária nemcsak a serege nagy részét viszi el, hanem őt magát is megbetegíti. Visszamegy Németországba, ahol egy ellene folyó széles körű fejedelmi összeesküvés körvonalai rajzolódottak ki.

Kr. u. 1002 = i. sz. 1192

A Szentföldről hazai gyekvő Oroszlánszívű Richárdot elfogja V. Lipót osztrák herceg, ezzel az összeesküvés erejét veszítette. Celesztinnek is menekülnie kellett Ró-

mából. VI. Henrik pápája II. Szilveszter lett (Kr. u. 999–1003).

A huszonkét éves Ottó – „**a világ Csodája**” – meghal Paterno várában. Ottót nagy nehézségek árán Aachenba viszik, és ott április 4-én temetik el.

Civakodó Henrik fia, IV. Henrik bajor herceg bajor és frank híveivel június 2-án királlyá koronáztatta magát Mainzban.

Szilveszter visszamehetett Rómába, ahol még okleveleket is irathatott. Az egyikben elárulja, hogy ki a császár kedves ura, Ottó halála után. VI. Henrik, akit az előző évben III. Celesztin császárrá koronázott, de szinte azonnal össze is veszett vele.

Szilveszter decemberben még zsinatot is tarthatott a Lateránban.

Kr. u. 1003 = i. sz. 1193

Gerbert május 3-án egy istentisztelet során rosszul lesz, majd május 12-én meghal a Lateránban. Utolsó oklevelében így nevezi meg magát; „**Szilveszter, akit Gerbert pápának** neveznek.”

Az új pápa természetesen a Crescentiusok jelöltje és valószínűleg rokonuk is volt, XVII. János néven lett Róma püspöke(máj. 16.–nov. 6.). (III. Celesztin pápa menekülésben van...)

Romanus Siccus (XVII. János) november 6-án halt meg. Utódát Johannes Fasanust karácsonykor szentelték pápává XVIII. János néven (1003–1009).

Ő is Crescentius „**házi pápája**”, tehát Róma püspöke volt. Halálakor (1009?) szerzetesként említik.

VI. Henrik hatalmas sereget fegyverzett fel, hogy újra Itáliába menjen, és végleg rendezze a szicíliai kérdést.

Kr. u. 1004 = i. sz. 1194

A két évvel korábban a Mainzban királlyá koronázott II. Henrik Itáliába indul, és Paviában királlyá koronáztatja magát. Hazatérését követően folyamatosan Vitéz Boleszlávval hadakozik.

Február 20-án meghal Tankréd, ezzel leegyszerűsítve Henrik dolgát. Májusban indul Itáliába, és már karácsonykor Palermóban királlyá is koronáztatja magát. A rá következő napon Konstanza fiúgyermeket hoz világra, aki később II. Frigyes néven követi atyját a trónon.

Az év folyamán Crestentius nem engedi be Rómába VI. Henrik császárt.

III. Béla hungár király ismét megkoronáztatja Imre fiát, s megteszi Horvátország és Dalmácia kormányzójává.

Kr. u. 1005 = i. sz. 1195

Boleszláv kénytelen lemondani az Odera és az Elba közti területekről, valamint elismeri a szász hűbérességet.

III. Béla magyar király nem engedi, hogy alattvalói VI. Henrik császár kereszties hadához csatlakozzanak.

I. sz. 1196

III. Béla magyar király kereszties hadjáratra szánja el magát, betegsége azonban megakadályozza terve végrehajtásában. Április 23-án meghal, és Székesfehérvárott első felesége mellé temetik. Fia, Imre követi a trónon. (1204-ig uralkodik.)

I. sz. 1197–98

Dél-Itáliából német kereszties had indul a Szentföldre.

Szeptemberben életének 32. évében elragadja a halál VI. Henriket. (malária)

A következő évtől testvére, Fülöp lesz a svábok királya. A Welf-házi IV. Ottót a németek másik csoportja választja királynak ugyanebben az évben.

Celesztin pápa január 8-án meghalt. Még aznap megválasztották Lotario Conti grófot III. Ince néven „**nemzetközi pápává**”, aki belekeveredett a két sváb király, Fülöp és Ottó küzdelmébe. (Róma püspöke XVIII. János éppen szerzetes.)

Kr. u. 1009 = i. sz. 1199

Július 31-től Róma új püspöke a Crescentiusok választottja, az albanói püspök, aki a IV. Szergiusz nevet vette fel (1009–1012. máj. 12). Pápaságáról kevés ismeret maradt ránk. **A legjelentősebb okirat az, amelyben meghirdette a kereszties hadjáratot.**

Ince pápának mennie kellett Rómából.

I. sz. 1201

Ince pápa Ottót ismeri el sváb királynak.

A keresztiesek gyülekeznek.

Kr. u. 1012 = i. sz. 1202

IV. Szergiusz – teljes felfordulás közepette – szinte azonos időben halt meg (május 12.) urával Crescentius Jánossal, amely felveti annak gyanúját, hogy a haláluk nem volt természetes. Az egyháztörténészek egyszerűen nem értik, hogy a konstantinápolyi pátriárka miért törölte a pápa nevét. Az is érdekes, hogy pápaságával hozzák kapcsolatba Jeruzsálemben a Szent Sír lerombolását az arab kalifa által (Kr. u. 1009.).

A következő római püspök a VIII. Benedek nevet vette fel (1012. máj. 17. –

1024. ápr. 9.). Akadt egy vetélytársa is Gergely néven, aki állítólag karácsony táján még a szász Henriket is felkereste. Henrik azonban Benedek megválasztását ismerte el érvényesnek. Az új pápa, hogy viszonzozza a szász király udvarias gesztusát, Rómába hívta őt a császári korona föl vételére.

A keresztetek Velence számára elfoglalják Zárát. Súlyos pusztítást okoznak a városnak.

I. sz. 1203 (AH. 400)

Október 18-án Al-Hakim fatimida kalifa parancsára Jeruzsálemben lerombolják a Szent Sír-templomot. Csak találgatni lehet, hogy vajon milyen okból.

Kr. u. 1013–14 = i. sz. 1203–14

II. Henrik második itáliai hadjárata. Egyenesen Rómába ment, ahol VIII. Benedek a következő év (1014) február 14-én császárrá koronázta. A koronázást megelőzően II. Henrik kötelezte magát arra, hogy a római egyháznak mindig hű pártfogója és védelmezője lesz.

A pápa inkább hadvezér és uralkodó volt, és azon fáradozott, hogy Rómát Itália politikai központjává tegye. E téren számíthatott a fiatal, de erős itáliai tengeri köztársaságokra.

I. sz. 1204

Április 12-én a keresztetek elfoglalják és kifosztják Konstantinápolyt.

I. sz. 1205

Sváb Fülöpöt az aacheni gyűlésen az alsó-rajnai fejedelmek újból királlyá koronázzák.

I. sz. 1206

III. Ince pápa felszólítja a magyarországi főpapokat és főurakat, hogy tegyenek hűségsküt II. András király születendő fiának (a majdani IV. Bélának).

I. sz. 1208

Sváb Fülöpöt a bambergi püspök palotájában meggyilkolja Wittelsbach Ottó. A svábok november 11-én IV. Ottót újraválasztotják királyuknak. (Szerencsére Ottónak nem kell lemondania a wormszi konkordátumról, mert majd csak cca. 100 év múlva fogják aláírni...)

I. sz. 1209

Ottó hadseregével Itáliába vonul, hogy a szokásos rituális „császárkoronázást” megejtsék. (Négy éve már II. Szász Henrik is császár.)
Ezúttal III. Ince „**nemzetközi pápa**” koronáz (VIII. Benedek hadjáraton?), de ezzel véget is ér barátságuk. (október 9.)

Kr. u. 1016 = i. sz. 1210 (AH. 407)

VIII. Benedek nevéhez kötik Szardínia szigetének felszabadítását az arab uralom alól.

I. sz. 1210–12

November 8-án Ince kiközösítette sváb császárát, majd a nürnbergi fejedelmi gyűlés is megfosztja a trónjától. Az ifjú Frigyes 1212 tavaszán indul Svábföldre. December 9-én királlyá koronázzák.

Kr. u. 1022 = i. sz. 1212

A paviai zsinaton a pápa Henrikkel egyetértésben szigorú intézkedéseket hoz a papi nőtlenség védelmére.

I.sz. 1213

II. András, Hungária királya IV. Ottó császárral szemben II. Frigyes szicíliai királyt, III. Ince pápa jelöltjét támogatja.

Kr. u. 1024 = i. sz. 1214

Ottó elveszti minden hatalmát, de „császári címéről” nem mond le. Négy év múlva hal meg családi birtokán.

Április 9-én hunyt el VIII. Benedek Róma püspöke.

Benedek halálakor öccsét emelték a pápai (Róma püspöke) trónra, aki egyszerű világi személy volt. A XIX. János nevet vette fel (1024. ápr. 19. – 1032. okt. 20.). Ő volt a második pápa, aki közvetlenül a Tusculum grófok családjából került a trónra. Abból a családból, amely Rómában akkorra végleg kiszorította a befolyásos Crescentiusokat, és amely Rómát és a pápai államot öröklött fejedelemségének tekintette épp úgy, mint előzőleg a Crescentius család. Hatalmuk azonban nem egy fejedelemtől, hanem a pápa erejétől függött, aki rendszeresen a család tagjai közül került ki, és aki azután a testvérei között osztotta szét a pápai állam fontosabb hivatalait. Pontosan ezen oknál fogva a Tusculum grófok legnagyobb aggodalmát a pápai hivatal családban tartása jelentette.

Július 13-án meghalt II. Henrik, ezzel kihalt a Szász-dinasztia, akiknek az égvilágon semmi közük nem volt Szent István családjához. Hogy ki vette feleségül

II. Henrik császár Gizella nevű leánytestvérét – ha egyáltalán volt neki – azt majd az utánam jövő kutatásnak kell tisztázni.

A Szász-dinasztia kihalása után II. Konrádot választják királlyá a Rajna-vidéki fejedelmek.

Kr. u. 1025 = i. sz. 1215

III. Ince megszervezi, és november 11-én megnyitja a IV. lateráni zsinatot, de utána menekülnie kell Rómából. (Róma püspöke XIX. János.)

A 21 éves Frigyeset újra királlyá koronázzák július 25-én.

Vitéz Boleszláv királlyá koronáztatja magát.

Kr. u. 1026 = i. sz. 1216

Július 16-án Perugiában érkezett az utolsó óra III. Ince „nemzetközi pápa” számára. Mindössze 55 éves volt. Utóda a pápai trónon Cencio Savelli bíboros lett III. Honoriusz néven (1216. júl. 18. – 1227. márc. 18.). A helyszín továbbra is Perugia. Az ő fő célja is egy újabb keresztes hadjárat megszervezése volt, ezért próbált úgy bíraskodni az uralkodók között, hogy létrejöjjön az annyira szükséges egység.

Próbál közvetíteni Genova és Pisa között a frissen megszerzett Szardínia birtoklásának kérdésében. (i. sz. 1210 – VIII. Benedek)

Konrád Aribert milánói püspök hívására elindult első itáliai hadjáratára. Milánóban lombard királlyá koronázzák.

Kr. u. 1027 = i. sz. 1217

Konrád leveri a ravennai felkelést, elfoglalja Paviát, majd császárrá koronáztatja magát XIX. János római püspökkel. Hazatérése után lázadással kellett megküzdenie. Ebben a harcban, akárcsak a későbbiekben is, fő támogatói a lovagok lesznek, akiknek számára ő teszi lehetővé hűbértartokaik örökölhetőségét.

II. András a Szentföldre indul tekintélyes hadseregével. Hadjárata az elszigetelt csatározások miatt nem hozott semmilyen eredményt, a Szentföld a mohamedánok kezén maradt. Távollétében Hungáriában felbomlik a rend.

Kr. u. 1029 = i. sz. 1219

Konrád császár a trónkövetelő Bezprym oldalán sikertelenül avatkozik be a lengyel trónviszályba.

Kr. u. 1030 = i. sz. 1220

Konrádot agresszív nagyhatalmi ambíciói Hungária megtámadására sarkallják. A

támadás visszaverése (Bécs elfoglalása) után a Fischa és Lajta folyók közti területek visszakerülnek Hungária királyságához.

A szicíliai királyság újjászervezése ürügyén Frigyesnek sikerült évekig elodáznia a keresztes hadjáratot, sőt kicsikarnia Honoriusztól a császári koronát is. A koronázásra november 22-én került sor a Szent Péter-bazilikában. A keresztes hadjárat kezdetét a következő év augusztusára tűzték ki.

I. sz. 1221

Frigyes a keresztes hadjárat helyett szicíliai királyságát építi ki (1221–31). III. Honoriusz „nemzetközi pápa” arra utasítja a magyar főpapokat, hogy a Visegrád melletti görög rítusú szerzetesek helyére latin szertartásúakat helyezzenek. II. András Hungária királya Béla királyfira bízta a szlavón hercegség kormányzását (1226-ig).

Kr. u. 1032 = i. sz. 1222

Október 20-án elhunyt XIX. János pápa (Róma püspöke). Utóda IX. Benedek néven követte őt a hivatalában. Legfeljebb 20 éves volt a tusculumi grófok családjából származó ifjú, aki szintén megvesztegetéssel foglalta el hivatalát. Három szakaszban uralkodott, ez zavart okozott a pápajegyzékben is. Magánélete botrányos volt.

I.sz. 1223

Béla királyfi apja elől VI. Lipót osztrák herceghez menekül. Az Erdélybe 1211-ben behívott teuton lovagrend Honoriusz pápa segítségével törekszik önállóságra. A lovagrend azonban rosszul mérte fel az erőviszonyokat, mert Hungária királya nem tűrte az ország megcsonkítását. Amikor a következő évben területeiket – mint önálló államot – felajánlották a pápának, aki ezt el is fogadta; a király elzavarta őket Hungáriából (1225).

Kr. u. 1034 = i. sz. 1224

Konrád beavatkozik a cseh trónviszályba, I. Bretislav Cseh- és Morvaország hercegeként ismeri el fennhatóságát.

I. sz. 1225

A teuton lovagrend Lengyelország szomszédságába, Mazóviába költözött, ahol Frigyes helyett II. Konrád császár lett a legfőbb támaszuk. (Tudományosan I. Konrád mazóviai herceg...)

Kr. u. 1037 = i. sz. 1227

Konrád ismét Itáliába indul, hogy Aribert milánói érseket megsejtsse.

A császár miután Milánót nem tudja bevenni, délnek fordul, és az elűzött IX. Benedeket visszasegíti Rómába.

Ebben az évben végre elindult Frigyes a sokszor beígért keresztes hadjáratra, de ezt Honoriusz pápa már nem érte meg, mert márciusban sírba szállt. A S. Maria Maggiore-bazilikában temették el.

A pápa halála után a hetvenen felüli Ugo Segni grófot, III. Ince pápa unokaöccsét választották pápává, aki a IX. Gergely (1227–1241) nevet vette fel. Felszentelése 1227. március 21-én volt a Szent Péter-bazilikában.

Frigyes betegsége miatt kénytelen visszafordulni a hadjáratról, de a következő évben újra elindul.

Kr. u. 1038 = i. sz. 1228

Konrád visszatér Németországba, s a következő évben úgy hal meg, hogy a trónt előzetesen már biztosította a fiának, III. Henriknek.

I. sz. 1228–29

Frigyes a Szentföldön tartózkodik, és fegyverek helyett tárgyalások útján szerzi vissza Jeruzsálemet. Frigyes császár március 17-én bevonul a felszabadított Szent Városba. Másnap minden liturgikus ünnepélyesség nélkül Frigyes felvette a jeruzsálemi királyság koronáját, még hozzá saját kezűleg téve azt a fejére.

I. sz. 1230

II. Frigyes császár és IX. Gergely „**nemzetközi pápa**” kibékül. Természetesen nem Rómában, hanem Cepranóban. Előtte San Germanóban folytak a békéltető tárgyalások. (Tehát lehetett ebben az évben is IX. Benedek pápa Rómában.)

Kr. u. 1041 = i. sz. 1231

III. Henrik Csehország elleni támadása végre sikerrel jár: Bretislav meghódol, és lemond Lengyelországról, cserébe megtarthatja Sziléziát. Henrik felvette a „Rómaiak királya” (Rex Romanorum) címet, ami a továbbiakban a német uralkodók hivatalos címe lesz.

Kr. u. 1042 = i. sz. 1232

III. Henrik kísérletet tesz az apja által elvesztett ostmarki területek visszaszerzésére.

II. (Harcias) Frigyes osztrák és stájer herceg határ menti támadását egy magyar

sereg visszaveri.

Kr. u. 1043 = i. sz. 1233

III. Henrik újból Hungáriára támad. A harcokban tevékenyen részt vesz Adalbert melki örgróf (1018–1055) és fia, Lipót, aki az újonnan megszerzett terület – „Un-garische Mark” – örgrófja is lesz, igaz nem sokáig, mert december 9-én meghal.

Kr. u. 1044 = i. sz. 1234

A tusculumi grófok nyomasztó hatalma ellen és Róma püspökének életmódja miatt felkelés tört ki, ezért IX. Benedek kénytelen volt elhagyni Rómát. Véres harcok után 1045 januárjában ismét a Crescentiusok állítottak pápát.

Kr. u. 1045 = i. sz. 1235

Január 20-án János püspök III. Szilveszter néven lett pápa (Róma püspöke). Hivatalában március 10-ig maradhatott. Megint Benedek következett a pápai trónon, de csak május elsejéig. Ekkor egy gazdag bankárcsalád tagját választották Rómában pápának (Róma püspöke) VI. Gergely néven. Hivatalában a következő év december 20-ig maradhatott, akkor ugyanis leváltotta III. Fekete Henrik király.

(Ez a csillagászati év négy párhuzamos pápával dicsekedhet: IX. Benedek, III. Szilveszter, VI. Gergely és IX. Gergely.)

III. Henrik ekkor nem jelenhetett meg Székesfehérvárott, nem adhatta senkinek hűbérbe Hungáriát, nem küldhette Rómába Szent István koronáját, sőt lándzsáját sem...

II. Frigyes Németországban. Egy ellene felkelő Henriket megfoszt (?) királyságától... (Az idő megzavarta a történészek tisztánlátását a két gyerekkorban királlyá választott Henrik esetében. Az egyik III. Henrik, a másik VII. Henrik volt.)

A császár ezután visszatér Itáliába, ahol háborúba kezd a lombard városokkal.

II. (Harcias) Frigyes az osztrák-stájer herceg seregével betör Hungáriába: egészen Lékáig hatol, majd visszafordul. Júliusban II. András, Béla királyfi és Kálmán herceg viszonozza a betörést, ami olyan jól sikerül, hogy még Bécsset is elfoglalják. Frigyes adófizetője lesz Hungáriának. Szeptember 21-én meghal II. András. Az egresi ciszterci monostorban temetik el.

Október 14-én Róbert esztergomi érsek Székesfehérvárott megkoronázza Béla királyfit. (1270-ig uralkodik.)

A Karakorumban tartott mongol kurultaj elhatározza az Európa elleni hadjáratot. A hadjárat vezetésével Dzsingisz kán unokáját, Batu kánt bízta meg.

Kr. u. 1046 = i. sz. 1236

December 20-án III. Henrik leváltotta VI. Gergely pápát és december 24-én a **magával hozott** bambergi püspököt választotta meg pápának II. Kelemen néven. Az újdonsült pápa első ténykedése III. Henriknek és feleségének a császárrá koronázása volt még december 25-én.

Kr. u. 1047 = i. sz. 1237

Fekete Henrik elhagyta Rómát, és elvitte Rómából a letett pápát. Amikor II. Kelemen az év folyamán meghalt Rómában – feltételezhetően ólommérgezésben – felmerült VI. Gergely visszahelyezésének gondolata. A **villámgyors Benedek** novemberben harmadszor is elfoglalta hivatalát, és a következő év július közepéig **Róma püspöke** maradt.

A mongolok megindítják támadásukat az orosz fejedelemségek ellen.

IV. Béla király öccse, Kálmán meghódítja Boszniát.

IX. Gergely a „**nemzetközi pápa**”.

Kr. u. 1048 = i. sz. 1238

Július 17-én már a bajor Poppo, a tiroli Brixen püspöke lett a pápa II. Damáz néven, aki szintén III. Henrik jelöltje volt. Huszonhárom nap múlva meghalt Palestrinában, ahová a római hőség elől húzódott vissza. Valószínűleg a malária végzetett vele. Ezúttal Benedek nem tért vissza, Róma püspök nélkül maradt...

Természetesen IX. Gergely továbbra is a „**nemzetközi pápa**”.

II. Frigyes császár sikertelenül ostromolja Bresciát.

Nehezen hihető az a tanítás, miszerint II. Frigyes osztrák herceg tartományai Ausztria és Stájerország még 1239-ben is a szicíliai császári adminisztráció felügyelete alatt állna.

Kr. u. 1049 = i. sz. 1239

Az elzászi grófi családból származó Bruno lett a következő pápa (Róma püspöke) IX. Leó néven (1049. febr. 12. – 1054. ápr. 19.). Zarándokruhában érkezett Rómába, ahol rettenetes állapotok uralkodtak: leromlott a közbiztonság, üres volt a kincstár.

Hozzá-

kezdett a pápai kúria gyökeres átalakításához és az egyházi fegyelem megjavításához. Kincstárnokának Hildebrandot választotta, a későbbi VII. Gergely pápát. Sokat utazott, keveset volt Rómában.

„Azalatt az öt év alatt, amíg IX. Leó a pápaságot irányította, csak néhány hónapot töltött Rómában...” (Battista Mondin)

(Tiszteljük meg III. Henrik pápáját az **utazó** jelzővel.)

IX. Gergely megint kiközösítette II. Frigyes császárt.

Kötöny kun fejedelem és népe IV. Béla engedélyével a Radnai-hágón át beköltözik Magyarországra, és a Tisza, Temes, Maros, valamint a Körös folyók mentét szállja meg.

I. sz. 1240

Frigyes elfoglalta Ravennát, bevette Ferrarát. Frigyes óriási sereget fegyverzett fel, hogy elfoglalja a pápai államot és Rómát. A „**nemzetközi pápa**” pedig elhatározta, hogy a kereszténységhez fordul segítségért, és 1241 húsvétjára Rómába zsinatot hívott össze, amit viszont a császár a genovai hajók fedélzetén Itáliába utazó külföldi főpapok nagy részének elfogásával megakadályozta.

I. sz. 1241

IV. Béla megerősíti az ország északkeleti határát. Március 12-én a Vereckei-hágón betörő Batu kán vezette mongol főszereg megsemmisíti a Tomaj nembeli Dénes nádor hadát. Április 11-én a mongol főszereg a Sajó menti (muhi) csatában legyőzi IV. Béla hadait.

IV. Béla II. (Harcias) Frigyes osztrák herceg hívására Pozsonyból Hainburgba megy. A herceg túsul ejti, és csak három nyugati vármegye átadása ellenében engedi szabadon. IV. Béla Zágrábból segítséget kér a nyugattól, de azok mással vannak elfoglalva...

Ebben az évben a mongolok nem tudtak átkelni a Dunán.

II. Frigyes augusztusban már Rómához közeledett, de valamiért mégsem támadt a városra, pedig IX. Gergely augusztus 21-én meghalt. Nem avatkozott be a pápaválasztás folyamatába, helyette Szicíliába ment, hogy ott várja be az új választás eredményét. (Meglépő viselkedés...)

Október 28-án sikerült pápát választani, aki 13 nappal később, még a megkoronázása előtt november 10-én elhunyt. Neve a pápakatalógusokban IV. Celesztin. Ezután valamiért hosszas trónüresedés következett be. (Természetesen volt másik pápa, IX. Leó személyében.)

I. sz. 1242

Február 2-a után Batu kán serege átkel a befagyott Dunán, és felégeti Székesfehérvár városát. Márciusban Ögödej nagykán halálának hírére a mongolok elhagyják Hungáriát. Májusban a betolakodó németeket a Hont-Pázmány nembeli Achilles és testvérei szétverik. Hainburgban rendezik soraikat, és onnan ismét támadják Pozsonyt.

Július: III. Henrik „német-római császár” szárazon és vízen megtámadja Pozsony várát. Hajóhadát azonban Zotmund bűvár elsüllyeszti a Dunán.

Kr. u. 1051–52 = i. sz. 1242

A pápa körüli ügyletekkel, valamint a Gottfriedek ismételt lázadásával elfoglalt Fekete Henrik (nevezzük bátran **hullarablónak**), csak ekkor tud hadat vezetni Hungáriába. A tatárok által pusztává tett vidéken Székesfehérvárig nyomul, miközben semmiféle ellenállással nem találkozik. Mivel az elpusztított vidéken a had éhezik, a császár elrendeli a visszavonulást. A Vértes hegységben a magyarok megtámadják, szétverik és menekülésre kényszerítik a német sereget. A hatalmas veszteséget szenvedett, menekülő császári sereg Hainburgba érkezik.

Augusztus: Hungária királyának kérésére IX. Leó utazó pápa még Pozsony alatt is megjelent, hogy III. Henriket eltérítse a legyöngült ország további zaklatásától. Elképzelhető, hogy ekkor **Hullarabló Fekete Henrik** pápája hűbérbe adja Hungáriát urának. Ezek után III. Henrik felhagy Pozsony ostromával, és hazatér seregével.

IX. Leó halála után 1245-ben IV. Ince pápa IV. Bélát feloldja hűbéri esküje alól.

Kr. u. 1053 = i. sz. 1243

Ebben az évben III. Henrik (**Hullarabló Fekete**) megfosztja hercegségétől I. Konrád (Kuno) bajor herceget, aki erre Hungáriába menekül. Innen zaklatja két év múlva bekövetkezett haláláig a stájer és karantániai területeket a magyar zsoldosokkal.

Bajorország hercege VIII. Henrik lesz, a későbbi IV. Henrik császár.

IX. Leó pápa idejében Kerulariosz Mihály konstantinápolyi pátriárka Bizáncban bezáratta a latin szertartású templomokat, és élesen támadta a nyugati egyházi gyakorlatot. (Vajon kik, mikor és miért alapíthatták Konstantinápolyban a latin szertartású templomokat i. sz. 1204 előtt?)

IX. Leó pápa leveléből idézünk: *„Mint halljuk, ti a latinok templomait bezárjátok, a latin szerzetesektől elvettétek kolostoraikat, mert szokásaitok szerint élni nem akarnak.”*

De nézzük időrendben az év eseményeit. IX. Leó utazó pápa **Hullarabló Fekete Henrik** támogatásával elég erősnek érezte magát, ezért Dél-Itáliába indult Frigyes ellen. Június 16-án Civitate mellett súlyos vereséget szenvedett, ahol ő maga is fogságba esett. Onnan Beneventóba vitték. Frigyes császár nem sokat késlekedett, mert június 25-én megválasztatta saját pápáját (1243. jún. 25. – 1254 dec. 7.), aki nevelőjének nevét (IV. Ince) vette fel. A pápaválasztásra nem Rómában, hanem Anagniban került sor. IV. Ince (Sinobaldo Fieschi gróf) kis időre akár Rómába is érkezhett, bár ez egyáltalán nem biztos, hiszen IX. Leó Frigyes fog-

ságában volt, és csak a következő évben szabadult ki. Mindenesetre IV. Ince sem tudott patrónusával, Frigyessel kijönni, ezért a következő évben elmenekült Sutriból.

Kr. u. 1054 = i. sz. 1244

Egy levélváltást követően Róma két rendkívüli követet küldött Konstantinápolyba a vitás kérdések rendezésére. A végeredmény ismert, július 16-án eljutottak a kölcsönös kiközösítésig, ezzel véglegessé vált a Photiosz idejében már megszakadt kapcsolat.

IX. Leó nem szerzett tudomást fentiekről, mert időközben – miután elengedte a fogságból – meghalt. Földi létét a Szent Péter-bazilikában fejezte be. A római egyház a szentek közé emelte, és Szent Leó ünnepét április 19-én tartja.

Június végén IV. Ince bíborosaival egy genovai hajóhad segítségével elmenekült Sutriból. December 2-án ért Lyonba, ahonnan folytatta harcát II. Frigyes császár ellen.

IV. Béla békét köt Velencével. Béla visszahívja a kunokat, és zömükben a Duna–Tisza-közére, valamint a Szolnok és Debrecen közti területekre telepíti őket.

A Hungáriába menekült I. Konrád bajor herceg vezetésével magyar sereg tör Karintiába, ahol megszállja Hengistburg várát.

Kr. u. 1055 = i. sz. 1245

II. Viktor – eredeti nevén Gebhard, IX. Leó pápa unokaöccse – volt az utolsó, **III. Fekete Henrik császár által kijelölt német pápa**. Nehéz idők jártak akkoriban Rómára. A császári támogatás híján a következő évben Szászországba kellett menekülnie. „Győzedelmes” Adalbert (1018–1055), melki örgróf május 26-án meghalt, aki korábban birtokainak határát III. Fekete Henrik segítségével a Morva folyóig terjesztette ki. Örököse fia, Ernő (1055–1075) lett, akit egy oklevélben Ausztria grófjának neveznek.

A magyar száműzetésben élő I. Konrád (Kuno) bajor herceg december 5-én meghal.

IV. Béla elsőszülött fiát királlyá koronáztatja, és a Drávántúl (Szlavónia) hercegévé teszi.

Kr. u. 1056 = i. sz. 1246

Goslarban III. Henrik a pápáját fényes fogadtatásban részesítette.

A tárgyalások az egyre aggasztóbb dél-itáliai kérdésre összpontosultak. Néhány hét múlva elhunyt az alig negyvenéves császár, aki Gebhardra bízta hatéves kisleányát.

(a későbbi IV. Henrik) és Ágnes császárné pártfogását.

Az akadémiai nézetek szerint II. (Harcias) Frigyes osztrák és stájer herceg hadai a Lajta melletti csatában megfutamítják IV. Béla kunokból toborzott seregét. (Lehet, hogy a kun, menekülésen alapuló taktikát értették félre a korabeli írók.)

Mindenesetre a végeredmény ismert, Frigyes meghal a csatában, és vele kihal a Babenberg-dinasztiának az az ága, amelynek birtokai a Dunától délre voltak.

Megkezdődik a harc az osztrák és stájer hercegségért.

Frigyes császár meggyilkolására a szicíliai országnagyok szerveznek összeesküvést – sikertelenül.

Kr. u. 1057 = i. sz. 1247

II. Viktor pápa tavasszal visszatért Itáliába, és Toscanába ment, hogy elsimítsa a sienai és az arezzói püspökök közötti jogvitát. A hosszú, fáradtságos utazások megtörték, a dél-itáliai helyzetet sem tudta rendezni, és július 28-án Arezzóban ragadta el a halál. Frigyes, Monte Cassino apátja lett II. Viktor utóda X. István néven (1057. aug. 2. – 1058. márc. 29.). **(Róma püspöke)**

IV. Ince pápa Lyonból várak építésére buzdítja a magyar főpapságot.

Piano Carpini pápai követsége a nagykán udvarában.

Frigyes elveszti Parmát, amely mellett a következő évben vereséget is szenved.

III. Henrik halálát követően a rajnai érsekek, valamint az észak-rajna-vesztfáliai területek urai Vilmost választják meg királlyá. Miután a következő évben Aachent is elfoglalja, ott novemberben meg is koronázzák.

Kr. u. 1058 = i. sz. 1248

X. István tavasszal Firenzébe utazott, hogy szövetségeseket keressen egy dél-itáliai hadjáratához, de súlyosan megbetegedett, és március 29-én meghalt. Rómában Gergely, tusculumi gróf és klikkje megvesztegetéssel megnyerte a népet, és Velletri kardinális püspökét X. Benedek néven pápává **(Róma püspöke)** választatta (1058. ápr. 5. – 1059. jan.).

Több bíboros javaslatára és Ágnes császárné beleegyezésével a reformpárti Gerard firenzei püspököt II. Miklós néven Sienában pápává választották (1058. dec. 6. – 1061. júl. 19.). (Nevezzük **reformpápának.**)

IX. Lajos francia király kereszties hadjárata a Nílus deltájában súlyos kudarccal végződik.

Kr. u. 1059 = i. sz. 1249

Az új pápa január 28-án nagy lelkesedés közepette bevonult Rómába.

A lateráni zsinat határozatot hoz a pápaválasztás új rendjéről.

I. sz. 1250

IV. Béla Stájerország keleti részeit visszacsatolja Hungáriához.

A seregében harcoló kunok felégetik Mariazellt, a Bécstől a Semmering-hágóig terjedő vidéket pusztítják.

II. Frigyes császár beveszi Ravennát, győz a parmaiak és a pápai csapatok felett, ám ekkor váratlanul vérhasban megbetegszik, aminek áldozatul esik. (december 3.)

A történészek úgy érzékelik, hogy a császár halálával a „Birodalom” jó negyedszázadra elmerül az interregnum anarchiájában. A „birodalmi javak” és a Hohenstauf-család jószágai elkallódnak a fejedelmek kezén, a központi hatalom végleg elveszíti minden bázisát. Németország ekkor alakul át önálló fejedelemségek és városállamok laza társulásává. (Mint tudjuk, ekkor IV. Henrik éppen 10 éves...)

Kr. u. 1061 = i. sz. 1251

II. Miklós Firenzében halt meg július hónap folyamán. (IV. Ince pápa közben visszatért Rómába.)

A lateráni zsinat újonnan jóváhagyott szabályait alkalmazva a bíborosok egy csoportja Hildebrand segítségével Lucca püspökét választotta **reformpápává** október elsején, aki a II. Sándor nevet vette fel (1061. szept. 30. – 1073. ápr. 21.). (Rómába nem mehetett, mert ott a dél-itáliaiak támogatását élvező IV. Ince tartózkodott.) Komplikálta a helyzetet, hogy a német udvar is pápát választott magának Peter Cadalus párizsi püspök személyében, aki II. Honoriusz néven került a pápatörténetbe (1061. okt. 28. – 1064. máj. 31.). Véletlenül II. Honoriusz sem tudott Rómába költözni...

II. Frigyes fia, IV. Konrád ősszel indul Itáliába az atyai örökség átvételére. Lombardiából követeket küld az időközben Rómába visszatért IV. Incéhez, hogy elismertesse utódlását. Ez a terve nem sikerül. Ugyanakkor Vilmos királyi címét IV. Ince is elismeri.

II. Wratishlaw a cseh fejedelem 1061–1092-ig.

Kr. u. 1062 = i. sz. 1252

Honoriusz pápa csapatai – észak-itáliai segítséggel – legyőzték II. Sándor seregeit, de nemsokára nagy erővel megérkezett a lotharingiai herceg, és „rábeszélte” mindkét pápát, hogy vonuljon vissza eredeti egyházmegyéjébe, elvégre IV. Ince jól van Rómában...

Vilmos házassága révén a Welfekkel is rokonságba kerül. Március 25-én for-

málikán újraválasztják. Miután Ottokár az előző évben elfoglalta az osztrák hercegséget, feleségül veszi az elhunyt II. (Harcias) Frigyes osztrák és stájer herceg idős nővérét, Margitot. Gréc (Graz) városa Hungária szerves része. Béla nem tűri Ottokár akcióját, és Bécsset, Mödlinget, valamint Tulln környékét pusztítják kun csapatai. IV. Béla is jogot formál az osztrák és stájer hercegségre, és ennek érdekében hozzáadja Babenberg Gertrudot a halicsi trónörökös herceghez. Miután Bécs meghódol és elfogadja a hűbért, Béla seregével hazatér.

Kr. u. 1063 = i. sz. 1253

Vencel halála után Ottokár (1253–1278) lett Morvaország hercege.

IV. Béla és elsőszülött fia, István nagy sereggel morvaországi hadjáratra indul. Olmütz környékét pusztítják, és ostrom alá veszik a várost. Boleszló, krakkói fejedelem Béla szövetségeseként Észak-Morvaországot pusztítja. IV. Ince közbenjárására Béla felhagy az ostrommal, és hazatér.

Kr. u. 1064 = i. sz. 1254

Különböző fordulatok után a májusi mantuai zsinat II. Sándort ismerte el pápának. Végre ebben az évben Sándor elfoglalhatta Szent Péter trónját, és elláthatta apostoli hivatalát. (IV. Ince Nápolyba menekül.)

IV. Konrád újabb kísérletet tesz a IV. Incével történő kibékülésre, de erre semmi esélye sincs, áprilisban a pápa még ki is közösi. Hadsereggel készül visszatérni a „Birodalomba” ám a malária – mindössze 26 éves korában – végez vele. A történészek úgy számolják, hogy halála után Vilmos korábbi ellenkirály Németország királya.

Manfréd, Szicília királya december 2-án legyőzte IV. Ince hadát. Ez a gyászos hír Nápolyban érte az inkvizíció itáliai intézményesítőjét, aki pár napra rá meghalt. (december 7-én) Ott is temették el. A halálát követő konklávéban a bíborosok választása Ostia bíboros püspökére, Rainaldora esett, aki a IV. Sándor nevet vette fel (1254–1261).

Az új pápa azonban nem tudta székhelyét elfoglalni Rómában. (II. Sándor Rómában...) IV. Sándor főleg Viterbóban székelt.

Kr. u. 1065 = i. sz. 1255

A 15 éves Henrik nagykorúsítására ebben az évben kerül sor. Miután felszabadul Anno szigora alól, az Adalbert által teljesen szabadjára engedett ifjú uralkodó meglehetősen feslett életet él.

Batu kán halála.

Kr. u. 1066= i. sz. 1256

Január 28-án Vilmos, a választott német király lova alatt beszakadt a jég, és az uralkodót a frízek agyonverik.

Henrik mellé egy kormányt rendelnek az ifjú király kordában tartására. Ezen kívül meg is kellett nősülnie. Felesége Ottó savoyai gróf lánya, Berta lett.

I. sz. 1257

A történészek szerint ez a kettős királyválasztás éve Németországban (Richard és Alfonz), amely súlyos félreértéseken alapulhat, mert III. Ferdinánd fia, X. Alfonz i. sz. 1476-ban hal meg Sevillában...

Kr. u. 1070 = i. sz. 1260

A korlátlan királyi hatalomra törő Henrik ebben az évben felségsértés ürügyén megfosztja trónjától Northeimi Ottó bajor herceget, aki erre fegyvert fog ellene, de végül még szászországi birtokait is elveszti.

I.sz. 1261

A keleti latin „császárság” vége, VIII. Mihály görög császár visszatér Konstantinápolyba. IV. Sándor május 25-i halála után három hónap telt el, amíg a Viterbóba összegyűlt nyolc bíboros egyességre jutott utódára vonatkozóan. Végül a jeruzsálemi pátriárka, Giacomo Pantaléon jelölése mellett döntöttek, aki a IV. Orbán nevet vette fel (1261. aug. 29. – 1264. okt. 2.). Rómába sohasem jutott el. (II. Sándor Rómában...) Manfréd szicíliai királlyal voltak konfliktusai, amelyeket nem sikerült megoldania.

Kr. u. 1072 = i. sz. 1262

Henrik letaszítja trónjáról a karintiai Berchtoldot is. A Szászországban alkalmazott kíméletlen módszerei miatt Ottó, majd Magnus szász herceg részvételével lázadás tör ki Henrik uralma ellen. Henrik a körülzárt Harzburg várából alig tud elmene-külni.

Kr. u. 1073 = i. sz. 1263

Amikor április 21-én II. Sándor meghalt, minden jel egy nagy vihar kitörésére utalt: a pápai trónra olyan ember lépett, Hildebrand, aki Sándor politikáját irányította.

VII. Gergely (1073. ápr. 22. – 1085. máj. 25.) személyében egy rendkívüli energiájú főpap került a pápai székbe, akit nem lehetett letéríteni az útvjáról.

Reformtevékenységét a római szinóduson fogalmazta meg, majd két év múlva

már cselekedett is.

I. sz. 1264

IV. Orbán pápa hűbérbe adta Anjou Károlynak a szicíliai királyságot.

IV. Orbán Perugiában halt meg október 2-án. Utódját, IV. Kelemen (1265. febr. 5. – 1268. nov. 29.) csak a következő évben sikerül megválasztani.

Kr. u. 1075 = i. sz. 1265

VII. Gergely eltiltotta a szimóniás és nős papokat a szolgálattól, és kimondta, hogy a világi kézből elfogadott egyházi tisztség érvénytelen, és kiközösítést von maga után. Ebben az évben több német püspököt megfoszt hivatalától szimónia címén.

Karácsonykor a római nemesek vezére merényletet kísérelt meg a pápa ellen. A merénylet nem sikerült.

Az Unstrut folyó melletti csatában (június 9.) halálosan megsebesül Ernő osztrák örgróf. Melkben temetik el. Birtokait fia, II. Lipót (1075–1095) örökölte.

Kelemen pápát február 15-én koronázták.

IV. Kelemen pápa székhelye Viterbóban és Perugiában volt.

Ebben az évben Anjou Károly segítségével sikerült Rómába is eljutnia, és ott május 23-án ünnepélyesen beiktatta Károlyt Szicília királyának.

Kr. u. 1076 = i. sz. 1266

Henrik birodalmi gyűlést hívott össze januárban Wormsba, amelyen kimondták Gergely leváltását. Henrik kiközösítése nem sokat ért, Henrik helyzete országában tovább súlyosbodott. Ekkor elhatározta, hogy aláveti magát a pápának: zarándoki és vezeklő ruhában Canossába ment.

A Hohenstauf-család végleges bukása. Manfréd, Szicília királya, aki II. Frigyes császár természetes fia, az Anjoukkal szemben vereséget szenvedett Beneventónál, ahol el is esett. (február 26.) Manfréd halálával a szicíliai probléma még nem oldódott meg, mert II. Frigyes unokája, Sváb Konradin is bejelentette igényét a trónra.

Kr. u. 1077 = i. sz. 1267

Henrik canossai zarándoklatával bűnbocsánatot nyert ugyan, de a fejedelmek mégis Rudolf, sváb herceget választják meg ellenében.

I. sz. 1268

Az alig 17 éves Konradin sváb seregével Itáliába indult, de Anjou Károly csatára

kényszerítette, ahol legyőzte őt. Konradin fogságba esett, és bírósági eljárás után Anjou Károly lefejeztette. IV. Kelemen egy hónappal Konradin után hunyt el. Nem siettek utódjának megválasztásával.

Kr. u. 1079 = i. sz. 1269

IV. Henrik hódoltathatta II. Lipót Babenberg osztrák őrgrófot – amennyiben Hungária hűbérese volt –, ami Béla elleni támadásnak is felfogható.

Gergely minden rosszállása ellenére sem mond le arról, hogy megnyerje Henriket, ezért nem hajlandó elismerni Rudolfot.

Meghal III. Ulrik karintiai herceg. Végrendelete alapján hercegségét Ottokár morva herceg örökli.

Követi jelentés Hungáriáról Anjou Károlynak: *„a hungár királyi háznak hihetetlenül nagy a birodalma, Észak és Kelet legtöbb tartománya urasága alá tartozik rokoni vagy hűbéres kötelék által, ki sem mondható mennyi a fegyverese, s ha ez a dicső király fegyverbe szólítja seregét, északon és keleten senki mozdulni sem mer.”*

Kr. u. 1080 = i. sz. 1270

Henrik legyőzi Rudolfot, aki meg is hal. Henrik császári ambíciói érdekében, Wibert ravennai érsek személyében ellenpápát állít. A pápakatalógusok szerint II. Kelemen nevet vette fel (1080. jún. – 1100. szept. 8.). A pápaválasztás helyszíne Brixen (Tirol).

IX. Lajos francia király meghal Tunisz ostrománál.

Május 3-án meghal IV. Béla, Hungária legnagyobb királya. Fia, V. István követi Hungária trónján 1272-ig. Ottokár morva herceg és V. István követei Berényben (Brünn) fegyverszünetet kötnek. V. István Krakóban sógorával, Boleszló fejedelemmel szövetséget köt.

Bruno von Schauenberg alamóci püspök életrajzában olvasható, hogy a hungár–lengyel határ mentén kétszáz új faluval és hat várossal növelte meg a morva fejedelemség területét.

V. István december végén Ottokár hercegségébe nyomul, kun-magyar hada Bécs és a Semmering-hágó közti területeken okoz nagy kárt.

Kr. u. 1081 = i. sz. 1271

Henrik Itáliában hadakozik, váltakozó sikerrel.

Egy Palesztinában tartózkodó személyt választ pápának az itáliai és francia bíborosok egy része. (Három évvel IV. Kelemen halála után.)

Tebaldo Visconti a X. Gergely nevet vette fel (1271–1276). Pápaságát szept-

tember elsejétől számolják.

Áprilisban Ottokár morva herceg seregével átkel a Morván, és magyar területeket pusztít.

Május 21-én a Rábca térségében vívott ütközetben a morva herceg vereséget szenved, és visszavonul Bécsbe. (Prágában ekkor II. Wratislav a cseh fejedelem!)

Kr. u. 1082 = i. sz. 1272

Tebaldo Visconti február 10-én érkezett Viterbóba, innen Rómába ment, ahova két elődje be sem tette a lábát. Fő feladatának a Szentföld felszabadítását tartotta, és szerette volna megteremteni a keleti kereszténységgel való egységet.

Május 12-én II. Wratislav cseh fejedelem Mailbergnél legyőzi II. Lipót örgrófot.

Augusztus 6-án meghal V. István Hungária királya. Fülöp esztergomi érsek királlyá koronázza a tízéves IV. (Kun) Lászlót. (1290-ig uralkodik.)

Kr. u. 1083 = i. sz. 1273

Henrik beveszi Rómát, de Gergely ellenáll az Angyalvárban.

A Csák nembeli Máté, horvát-szlavón bán seregével Stájerországot és Karintiát, egy másik had Ausztriát és Morvaországot pusztítja.

A magyar betörés megtorlására osztrák és morva sereg támad Magyarországra.

Október 24-én a német választófejedelmek egy csoportja Rudolf habsburgi grófot emeli trónra. (IV. Henrik Itáliában...) Tervezik, hogy X. Gergely császárrá koronázza Rudolfot.

Kr. u. 1084 = i. sz. 1274

Henrik ismét Rómában. Ez alkalommal magával vitte II. Kelemen **saját pápáját**, aki császárrá koronázta. (X. Gergely Lyonban...)

Henriket és pápáját a Dél-Itália felől érkező csapatok elűzik. (Természetesen nem a normannok, hanem Anjou Károly csapatai. Károly ekkor már Habsburg Rudolf pártján áll.) De menekül VII. Gergely is Salernóba, ahol a következő évben meghal.

X. Gergely pápa Lyonban tartja az egyetemes zsinatot. (Május 7-én kezdődött.) Kítűzik Rudolf császárrá koronázásának napját is.

November 19-én a német birodalmi gyűlés Ottokár morva herceget megfosztja hűbértartományaitól: egyebek közt Ausztriától, Stájerországtól, Karintiától és Krajnától.

IV. (Kun) László szövetséget köt I. (Habsburg) Rudolf német királlyal.

Kr. u. 1085 = i. sz. 1275

Németországban belháború dúl. Henrik hiába hirdette meg Mainzban az Isten békéjét, a harc tovább folytatódik ellenfeleivel. II. Wratislav, cseh fejedelem Henrik oldalára állt, ezért tőle királyi koronát kapott, amellyel június 15-én meg is koronázták. (Csehország első királya!)

Május 25-én Salernóban meghalt VII. Gergely. Az időcsúszás következtében lesz min dolgoznia az egyháztörténészeknek VII. Gergely – mint a „legnagyobb politikusi-egyházi személyiség” – újraértékelésében...

Szeptember 20.: X. Gergely pápa megbízza Gerardus de Mutina pápai alesperest, hogy az 1274. évi lyoni egyetemes zsinat határozata értelmében Magyarországon, Szlavóniában és Lengyelországban a Szentföld megsegítésére szedje be az egyházak hatévi jövedelmének a tizedét.

Kr. u. 1086 = i. sz. 1276

VII. Gergely utóda Desiderius, Monte Cassino apátja lett, aki a beneventói longobárd herceg rokona volt. Négy nappal megválasztása után el kellett menekülnie Rómából. Visszatért Monte Cassinóba. A pápákatalógusokban III. Viktor néven szerepel.

III. Kelemen soha nem tért vissza Rómába, így nem akadályozhatta meg III. Viktor visszatérését Rómába.

X. Gergely útban Róma felé január 10-én Arezzóban meghalt, így kútba esett Rudolf császárrá koronázása. Az új pápa V. Ince lett január 21-től június 22-ig.

Őt V. Adorján követte július 11-től augusztus 18-ig. Még megkoronázása előtt Viterbóban ragadta el a halál. Szeptember 8-án Viterbóban Pietro Giulianót választották pápának, aki a XXI. János nevet vette fel. A következő évben dolgozószobájának mennyezete leszakadt, és sérülései következtében meg is halt.

Az Ausztriára támadó I. Rudolf német király körülzárja Bécset.

Kr. u. 1087 = i. sz. 1277

III. Viktor kis időre feltűnik Rómában, de szeptember 16-án meghal.

November 25-én sikerült új pápát választani Giovanni Gaetani személyében, akit Rómában a Szent Péter-bazilikában december 26-án III. Miklós néven szenteltek pápává (1277–1280). Az új pápa legnagyobb gondja Róma és a pápai állam függetlenségének megőrzése lett.

III. Miklós nagy buzgalommal dolgozott egy keresztes hadjárat szervezésén, de felhívása süket fülekre talált.

Kr. u. 1088 = i. sz. 1278

A következő pápát – eredeti nevén Odót – francia földről választották, s a II. Orbán nevet vette fel. Úgy tanítják, hogy terracinai megválasztása után III. Kelemen ellenpápa miatt nem mehetett Rómába, pedig ebben III. Miklós pápa akadályozta...

Ottokár morva herceg a Morvamezőn vereséget szenved, és elesik az Ausztriáért vívott harcban. Habsburg Rudolf magyar-kun segítséggel győzött.

Kr. u. 1090 = i. sz. 1280

IV. Henrik hét évig tartó itáliai hadjáratának a kezdete.

III. Miklós augusztus 22-én agyvérzésben halt meg. A Szent Péter-bazilikában temették el, de síremlékét nem találták meg.

I. sz. 1281

Anjou nyomásra Viterbóban Simon de Brie francia kardinálist választották pápának IV. Márton néven (1281–1285).

Kr. u. 1092 = i. sz. 1282

IV. Henrik vereséget szenved Canossánál.

December 27-én I. (Habsburg) Rudolf német király a Babenberg örökséget: Ausztriát és Stájerországot hűbértokként fiainak, Albert és Rudolf hercegnek adományozza.

Cseh- és Lengyelországból az éhínség miatt sokan Magyarországra menekültek. A menekülteket eladják a kunoknak.

Palermóban kirobbant a „Szicíliai Vecsernye”, ahol a szicíliaiak hajtóvadászatot rendeztek a franciák ellen.

Kr. u. 1093 = i. sz. 1283

IV. Henrik nem tud visszatérni Mainzba. Fia, Konrád föllázad ellene, és Milánóban Itália királyává koronáztatja magát.

II. Orbán pápa Rómában, de az Angyalvárba csak öt év múlva tud bejutni.

Kr. u. 1094 = i. sz. 1284

IV. Henriket elhagyja második felesége.

Kr. u. 1095 = i. sz. 1285

II. Orbán pápa Clermontban zsinatot tartott. Megújították VII. Gergely szigorú egyházi törvényeit. Kronológiai és biológiai okok miatt Konrád (IV. Henrik fia) nem vehette feleségül I. Roger szicíliai király Konstancia nevű leányát.

IV. Márton halála (március 25.) után négy nappal a Perugiában tartott pápa-választó ülésen Giacomo Sevellit választották pápának, aki a IV. Honoriusz nevet vette fel. Felszentelése Rómában a Szent Péter-bazilikában május 2-án történt. Minden pápai támogatás ellenére Szicília elveszett az Anjouk számára. Úgy tanítják, hogy IV. Szép Fülöp francia király (1285–1314) befolyása alá vonja a pápaságot.

I. sz. 1287

Április 3-án meghalt IV. Honoriusz.

Albert osztrák és stájer herceg a magyar király támogatása ürügyén megszállja Pozsony városát és várát. (A várban 1291-ig marad osztrák őrség.)

Kr. u. 1098 = i. sz. 1288

II. Orbán elfoglalja az Angyalvárat.

IV. Henrik fiát, Konrádot megfosztja trónöröklési jogától, és helyette öccsét, Henriket koronáztatja a következő évben királlyá. Konrád miután elveszti mind Toscana, mind a lombard városok támogatását, egészen magára hagyatva hal meg három év múlva Firenzében.

Tíz hónapos szünet után február 22-én sikerült egy új pápát választani Girolamo Masci személyében, aki a IV. Miklós nevet vette fel. (II. Orbán még él, ezért eléggé zavaros a helyzet...)

IV. Miklóst „**misszionárius pápa**” címmel szokták illetni.

Kr. u. 1099 = i. sz. 1289

Július 29-én halt meg II. Orbán pápa. Utóda II. Paszkál lett egészen Kr. u. 1118-ig. Folytatta elődjeinek küzdelmét az egyházi kinevezések ellenőrzéséért.

Kr. u. 1100 = i. sz. 1290

III. Kelemen ellenpápa halála. Hívei még az éjjel folyamán választottak egy ellenpápát Teoderik személyében. Pár hónap után elfogták, és kolostorba zárták, ahol hamarosan meg is halt. A következő évben III. Kelemen hívei egy Albert nevű kardinális papot választottak ellenpápává Teoderik helyett. Őt is kolostorba zárták.

Július 10-én meggyilkolják IV. (Kun) Lászlót, Hungária királyát. A királyt Csanádon temetik el. Július 23-án III. Andrást királlyá koronázzák Székesfehérvárott. (1301-ig uralkodik.) Ő az utolsó királyunk a Zerind-ház férfiágán.

Habsburg Rudolf német király Magyarországot hűbérként fiának, I. Albert osztrák és stájer hercegnek adományozza.

I. sz. 1291

II. (Anjou) Károly nápolyi király felszólítja Hungária népét, hogy III. Andrást hagyja el, és az ő feleségének, Mária királynénak – V. István leányának, IV. (Kun) László testvérének – hódoljon be.

Habsburg Rudolf, érezve élete végét, Speyerbe lovagol, hogy ott érje a halál. Júliusban ott is temetik el.

Elesett Akkon, a keresztények utolsó erőssége a Szentföldön.

Kr. u. 1102 = i. sz. 1292

II. Paszkál (1099–1118) kiátkozza IV. Henriket, de ezt semmibe veszik a német püspökök.

A német választófejedelmek egy csoportja Adolfot választja királynak.

(IV. Henrik császár él...) Áprilisban Rómában elhunyt IV. Miklós pápa.

A következő Anjou barát pápa megválasztásához még két évre lesz szükség.

II. Károly nápolyi király felszólítja Hungária főpapságát és főurait, hogy fiát, Martell Károly herceget ismerjék el királyuknak.

Kr. u. 1104 = i. sz. 1294

A fiatal Henrik apja ellen szövetségre lép a német választófejedelmek egy csoportjával.

V. Celesztin pápát júliusban választották meg, aki II. Anjou Károly bábja lett. Nápolyban székel, és ott is mondott le hivataláról decemberben. December 24-én Nápolyban Benedetto Caetanit választották pápának, aki a VIII. Bonifác nevet vette fel és 1303-ig volt hivatalában. (Párhuzamosan II. Paszkál pápával...)

Kr. u. 1105 = i. sz. 1295

Harcok Rómában. A római arisztokrácia Maginulfot választotta pápának, aki a IV. Szilveszter nevet vette fel (1105–1111). Legfőbb támogatója az anconai gróf volt, de amint a kincstár kiürült, hozzá menekült.

IV. Henrik császár december 31-én lemond a trónjáról fia javára. A következő évben Lüttichben meghal. Kr. u. 1111-ben kerül végső nyughelyére a speyeri császári sírboltba.

Kr. u. 1108 = i. sz. 1298

V. Henrik beavatkozik a cseh és lengyel konfliktusba. Mivel Henrik továbbra sem mond le az invesztitúra jogáról, a pápasággal is kiújulnak küzdelmei.

A német választófejedelmek egy része megvonja a bizalmat Adolftól, és pápai

hozzájárulással – leteszik a trónról. (június 23.) Helyébe Ausztriai Albertet választják meg, aki Göllheimnél legyőzi Adolfot.

Albert „uralkodik” 1308. május 1-jéig.

I. sz. 1300

Bonifác pápa az 1300-as évet Szentévnnek minősítette, ezért Európa minden részéből özönlöttek a zarándokok Rómába.

II. Károly nápolyi király kölcsönt vesz fel a firenzei bankároktól unokája, a Hungáriába készülő Károly Róbert számára.

Kr. u. 1110–11 = i. sz. 1300–01

Nyár elején Henrik Itáliába ment, hogy császárra koronázzák. Az előzetes egyeztetések valamiért csak Sutriban folynak... (Rómában éppen a Szentév eseményei zajlanak...)

A következő év februárjában Henrik hadseregével bevonul Rómába, hogy császárrá koronáztassa magát. Ezt azonban megtagadta a pápa. Ezután Henrik elhagyta Rómát, és Sabinába ment a foglyul ejtett pápával és a bíborosokkal. Hosszas alkudozások után április 13-án Henriket II. Paszkál császárrá koronázta a Szent Péter-bazilikában.

A fogoly pápától kicsikart jogosítványok erős méltatlankodást váltottak ki Franciaország és Itália minden reformkörében. A kiváltságokat a következő évi római szinódus eltörölte, és a császárt kiközösítette.

Január 14-én III. András meghal a budai várban. Felesége, Ágnes királyné elmenekül az országból. (1364-ben hal meg.) Az év első felében a Szent Korona hiányában egy alkalmi koronával koronázzák (Anjou) Károly Róbertet királlyá Esztergomban.

Augusztus 27-én Vencel cseh trónörökösöt Székesfehérvárott a Szent Koronával koronázzák királlyá.

I. sz. 1303

A IV. (Szép) Fülöp francia király és a Bonifác közötti ellentét oda vezetett, hogy a király fegyveresei Anagniban elfogták és megalázták a pápát.

A pápa kíséretében lévő Bicskei Gergely esztergomi érseket megölik.

Kis idő múlva a pápa visszatérhetett Rómába, de az elszenvedett bántalmazásokba belehalt. (október 11.)

Október 22-én XI. Benedek lett a pápa, aki előzőleg Hungáriában Károly Róbert hatalomra juttatásával foglalatosskodott – sikertelenül.

Kr. u. 1113–15 = i. sz. 1303–05

Polgárháború „Németországban”. A Lothár szász herceg vezetett felkelés sikeres volt, a császár Welfisholzen mellett vereséget szenvedett. Ezután semmilyen befolyással nem bírt Szászország ügyeire.

I. sz. 1304

XI. Benedek Perugiában hal meg, ahová tavasszal tette át a székhelyét. (II. Paszkál Rómában?) Tizenegy hónapig Benedeknek nincs utódja.

II. Vencel cseh király sereggel Magyarországra jön fia, Vencel (László) magyar király támogatására.

I. sz. 1305

II. Károly nápolyi király újabb kölcsönt vesz fel a firenzei bankároktól unokája, Károly Róbert számára. (Magyarország azóta sem tudott kiszabadulni az adósságcsapdából...)

III. Vencel cseh király lemond a magyar koronáról, és azt a koronázási jelvényekkel együtt átruházza III. Ottó alsó-bajorországi hercegre, IV. Béla unokájára. Ottót december 6-án Székesfehérvárott királlyá koronázzák.

A bíborosok egy csoportja Perugiában egy franciát választott pápának, aki az V. Kelemen nevet vette fel. Rómába nem jutott el, az ottani „folytonos polgárháború” miatt...

Idejét leginkább Franciaországban töltötte.

I. sz. 1306

III. Vencel cseh királyt Alamócban meggyilkolják.

I. sz. 1307

V. Kelemen pápa felelősségre vonja Ottó királyt Károly Róbert „jogainak háborításáért”.

Ottót Kán László erdélyi vajda elfogja, a rákosi gyűlésen a nemesek egy csoportja Károly Róbertet ismeri el királynak.

Kr. u. 1116–18 = i. sz. 1306–08

Henrik második hadjárata Itáliába. II. Paszkál Beneventóba menekül Henrik elől. Henrik Kr. u. 1117-ben valamikor az év elején érkezik Rómába. Az év második felében elhagyja Rómát, így II. Paszkál visszatérhet oda. Ez sikerült is neki, de nem sokkal ezután Kr. u. 1118. január 21-én meghalt az Angyalvárban.

Kr. u. 1118 = i. sz. 1308

Három nappal II. Paszkál halála után a gaetai Johannest választották pápának, aki a II. Geláz nevet vette fel (1118–1119). Megválasztása után a császárpárti fegyveresekből álló csoport rátört a pápára, és a bíborosokkal együtt bezárták egy, a Frangipane-család tulajdonában lévő lakótoronyba. A nép ugyan kiszabadította, mivel azonban V. Henrik újból Rómába vonult, ezért menekülnie kellett. Henrik császár Mauritius bragai érsek személyében új pápát nevezett ki, aki a Gergely (VIII.) nevet választotta.

II. Geláz, akit időközben fölszenteltek (Gaetában). Április 9-én a császárt és Gergelyt is kiközösítette. Geláz az itáliai eseményekről leveleket küldött Európa püspökeinek és fejedelmeinek, ezzel örökre elszigetelte V. Henriket, még a Rajnavidéki hazájában is. Henrik elhagyta ugyan Itáliát, de II. Geláz a Frangipane-család miatt mégsem tudta elfoglalni római hivatalát. A következő év januárjában a cluny monostorban érte a halál. Az idő, az időcsúszás megréfálta a történéseket, és nem vették észre, hogy V. Henrik alól kicsúszott a talaj és a „Birodalma”. Az év novemberében Luxemburgi Henriket, azaz VII. Henriket választották királynak.

A pápai adószedők (avignoni illetékességűek) megkezdik munkájukat Hungáriában. Három évig folyamatosan gyűjtögetnek...

Ausztriai Albert halála. (május 1.)

VII. (Luxemburgi) Henriket királlyá választják. (november 27.)

Novemberben egy pesti gyűlés is királynak ismeri el Károly Róbertet.

Kr. u. 1119 = i. sz. 1309

II. Geláz halála után Guidó érseket választották pápának, aki a II. Kalixt nevet vette fel. A választás Clunyban történt. Ennek a pápának a neve a középkor egyik legfontosabb eseményéhez a Kr. u. 1122. szeptember 23-i wormszi konkordátumhoz fűződik, amely véget vetett az Egyház és a „Birodalom” közötti évszázados invesztitúraháborúnak. A pápa tárgyalásai Luxemburgi Henrikkel már az év folyamán megkezdődtek.

VII. (Luxemburgi) Henriket királlyá koronázzák. (január 6.)

Gentilis bíboros pápai legátus megszenteli az I. Károly számára újonnan készült koronát, és letiltja a Szent Koronát.

Kelemen pápa Avignonban. (Rómában Kalixt a pápa...)

Kr. u. 1120 = i. sz. 1310

A pápa Rómába távozott, ahol ünnepélyesen fogadták. VIII. Gergely ellenpápa Sutriba menekült, onnan kifüstölték, és száműzték a cavai apátságba, ahol szigorú

felügyelet alatt tartották. Henrik az új franciaországi gyakorlatot megfigyelve rájött, hogy az investitúra jogáról való lemondás nem jelenti azt, hogy elveszíti az egyháznagyok politikai támogatását, így közeledtek egymáshoz az álláspontok. Ősi német szokás szerint felkerekedik, és elindul Itáliába. Lombardia meghódol előtte, de miután serege eltartására a városoktól hatalmas pénzeket követel, azok Milánóval az élen fellázadnak ellene. A milánói felkelést sikeresen leveri.

I. sz. 1310

Augusztus 27-én I. Károlyt megkoronázzák a Szent Koronával Székesfehérvárott...

Milánó, Lombardia legnagyobb városa a Visconti-család uralma alá kerül.

I. sz. 1311

VII. Henrik Itáliai hadjárata.

Kr. u. 1122 = i. sz. 1312

Egyrészt mivel II. Kalixt helyzete megszilárdult Rómában, így megerősödve újra kezdhette az investitúráról szóló tárgyalásokat. Másrészt Henrik is jobban hajlott a kompromisszumra, és ősi germán vére vágyott a császári koronára. Így került sor a június 29-i koronázásra Rómában. (V. Kelemen Avignonban.) A folytatás ismert. Szeptember 23-án létrejött a wormsi konkordátum. Ez két iratból áll: az egyik a császáré, a másik a pápáé. A császár dokumentuma tartalmazza a gyűrűvel és pásztorbottal történő hivatali beiktatásról való lemondást. A pápai okirat megadja a császárnak azt a jogot, hogy személyesen lehet jelen a püspökök és az apátok választásán, és vita esetén döntési előjoga van a császárnak.

V. Kelemen pápa a vienne-i zsinaton feloszlatja a templomos lovagrendet. Május 2-án elrendeli, hogy a templomosok birtokait a johannita rendnek adják át.

Szeptember 9-én meghalt III. (Wittelsbachi) Ottó alsó-bajorországi herceg, aki haláláig viselte a Hungária királya címet.

Kr. u. 1123 = i. sz. 1313

Lateráni zsinat, ahol ratifikálják a wormsi konkordátumot.

VII. Henrik császár halála. (augusztus 24.) Utódja Kölnben III. Frigyes, akiből nem lesz császár, Frankfurtban IV. Bajor Lajos, akit i. sz. 1328-ban császárrá is koronáznak.

Kr. u. 1124 = i. sz. 1314

Rövid, de eredményes pápasága után december 13-án meghalt II. Kalixt.

A Frangipani-család fegyveresei a pápai kancellár segítségével kényszerítették ki Lambert, ostiai kardinális püspök megválasztását II. Honoriusz néven.

I. sz. 1314

V. Kelemen pápa halála. (április 20.)

A szászok október 19-én III. Frigyeset választották királyuknak, majd november 25-én meg is koronázzák Bonnban.

A mainzi, a trieri, a cseh, a brandenburgi, valamint a szász-lauen-burgi választófejedelmek IV. Lajost választják királynak október 20-án. Királlyá őt is november 25-én koronázzák. I. Károly visszaszerzi az osztrákoktól Dévény várát. Csák Máté szövetséget köt III. Frigyesel János cseh király ellen.

IV. Szép Fülöp halála.

Kr. u. 1125 = i. sz. 1315

V. Henrik bukott császár május 23-án meghalt Utrechtben – vele kihal a Száli-dinasztia. Mainzban egy új király választanak II. Lothár (1125–1137) személyében. A mainzi érsek támogatásának köszönhetően a pápa üdvözli a megválasztását és megkoronázását (szeptember 13.).

János cseh király felvonul Csák Máté ellen, de Csák Máté megvédi tartományát.

Kr. u. 1126 = i. sz. 1316

Lothár trónra lépését követően a trónkövetelő, Ottó morva-alamóci herceg támogatására hadjáratot vezet Csehországba. Ez a kulmi vereség Ottó halála után megegyezéssel végződik: I. Szobeszláv cseh herceg elfogadja a német hűbért.

Több mint kétéves trónüresedés után XXII. Jánost választották pápává Lyonban.

Kr. u. 1127 = I. sz. 1317

Október 22-én pápai adószedők érkeznek Hungáriába. Az adószedést két és fél év múlva fejezik be.

II. Frigyes sváb herceg öccsét, Konrádot német királlyá (1127–1156) választják. Megválasztását követően a jog szerinti uralkodó (Lothár) hűségén maradó német egyházfők kimondják rá az átkot.

Lothár vejének, X. (Büszke) Henriknek adományozza Szászországot.

Kr. u. 1128 = i. sz. 1318

Mivel Konrád nem tudja érdemben kiterjeszteni az őt elismerők körét, Lombar-

diába megy és a milánói egyházfő segédletével lombard királlyá koronázzák.

Kr. u. 1130 = i. sz. 1320

Konrád visszatér Svábföldre, ahol a délnémet nemesek támogatásával talpon tud maradni.

Lothár beveszi Speyer városát. Ebben az évben meghal II. Honoriusz pápa, ezzel újabb bonyodalmak kezdődnek. A San Marco-templomban gyülekező kardinálisok egy csoportja Pietro kardinális papot választotta pápának. A neve a pápakatalógusokban II. Anaklét (1130–1138).

A kardinálisok másik csoportja titokban és nagy sietséggel pápát választott, aki a II. Ince nevet vette fel. A megválasztása után Franciaországba menekül.

I. Károly házasságot köt Erzsébettel, Ulászló lengyel király unokájával.

I. sz. 1322

IV. Lajos Mühlendorf mellett legyőzi III. Frigyeszt, aki 1325-ig fogságba kerül.

Kr. u. 1133 = i. sz. 1323

Lothár Incét támogatja, és itáliai hadjáratára magával viszi Rómába, ahol császárrá koronázza a szász királyt. (jún. 4.) Támogatás híján nem maradhatott Rómában, leginkább Pisában tartózkodott a **szászok, svábok, frankok pápája**. (A franciák pápája Avignonban XXII. János...)

II. Anaklét pápa Rómában tartózkodik.

IV. Lajost valamelyik pápa kiátkozza, mert IV. Lajos császárként intézkedik az országában.

Kr. u. 1135 = i. sz. 1325

III. Konrád meghódol Lothár előtt, és lemond királyi címéről. (szeptember 29.)

Lajos kiegyezik III. Frigyeszel. A franciák pápája Avignonban XXII. János.

Kr. u. 1137 = i. sz. 1327

Lothár hadjáratot vezetett Dél-Itáliába, egészen Bariig eljutott, de a visszaúton megbetegedett, és egy kis tiroli faluban meghalt.

Kr. u. 1138 = i. sz. 1328

II. Anaklét halála után Ince elfoglalhatta hivatalát, de nem volt zavartalan a római tartózkodása.

Március 18-án III. Konrádot (1138–1156), IV. Henrik császár leányági unokáját a délnémet nemesek újból királlyá választják. Ennek következtében azonnal

kirobbant a háború a szászokkal.

I. sz. 1328

Lothár halála után (Kr. u. 1137) Lajos Rómába indul a császári koronáért. Az akadémiai tudományok szerint Lajost Rómában a „nép kapitánya” egy Colonna császárrá koronázta. Vajon teljes értékű-e egy ilyen koronázás? Hogyan tehette le az Avignonban székelő XXII. Jánost? Nem inkább arról van szó, hogy II. Ince nem volt hajlandó megkoronázni az önjelölt Lajost?

Tehát Ince elmenekült Rómából. A főpapi díszbe öltöztetett szalmabábuját elégették, majd ellenpápát is választottak V. Miklós néven. Amikor a „császár” elvonult Itáliából, V. Miklósnak is menekülnie kellett.

Kr. u. 1142 = i. sz. 1332

Konrád eredményes hadjáratot vezet Csehországba II. Ulászló támogatására, Konrád morva herceg ellen (?).

Kr. u. 1143 = i. sz. 1333

Szeptember 24-én meghalt II. Ince pápa. Utóda II. Celesztin lett, mintegy fél évre.

Kr. u. 1144 = i. sz. 1334

Négy nappal II. Celesztin halála után Gerardo Caccianemicit választották pápának, aki a II. Lucius nevet vette fel. Rövid pápaságát teljes mértékben meghatározta Róma politikai helyzete. Nemrégén fogadtak el egy olyan köztársasági alkotmányt, amelyben kinyilvánították, hogy a pápaság intézménye elvesztette világi hatalmát. Lucius ebbe nem törődött bele, ezért támadást kísérelt meg a Kapitólium ellen, de legyőzték, és a csata során szerzett sebeibe a következő év február 15-én belehalt.

I. sz. 1334

December 4-én kilencvenéves korában elhunyt XXII. János pápa Avignonban. Utóda XII. Benedek lett, aki i. sz. 1342-ig volt avignoni pápai hivatalában. XII. Benedek foglalkozott a Rómába való visszatérés gondolatával. Nagy összegeket költött a Szent Péter-székesegyház és a Laterán rendbehozatalára, de a francia bíborosok nem akartak a zavaros viszonyok között élő Itáliába átköltözni. Így aztán Avignonban is építkezett, sőt a védelmi rendszert is megerősítette.

Kr. u. 1145 = i. sz. 1335

Bernardo Pignatellit, egy cisztercita kolostor apátját sietősen, még II. Luciusz ha-

lálának a napján titokban pápává választotta a kardinálisok egy csoportja. A Jenő (III.) nevet vette fel. Mivel a pápa világi hatalmát tagadó római kommunát ő sem ismerte el, Rómától északra Farfában szentelték fel, azután pedig Viterbóban szentelt. Kr. u. 1145 karácsonyára, majd Kr. u. 1149 decemberében tért vissza egy rövid időre az ellenséges légkörű Rómába. Kr. u. 1153. július 8-án halt meg Tivoliban.

Kr. u. 1147 = i. sz. 1337

Az Edessza visszafoglalására és a Szentföld felszabadítására indított keresztes hadjárat során Konrád és Lajos francia király hada is átvonul Hungárián. A hadjárat teljes kudarcba fulladt.

Kitör az ún. 100 éves háború Anglia és Franciaország között. Az arany ára Európa-szerte hirtelen felszökik.

I. sz. 1338

A frankfurti rendi gyűlés kimondta, hogy a császári hatalom egyenesen Istentől függ, s nem a pápától. A császár koronázás nélkül is gyakorolhatja hatalmát.

Ezzel – egy 700 éves kerülő úttal – visszatértünk a hun alapokhoz, Atillához, a királyok királyához, Isten ostorához, aki hatalmát egyenesen Istentől eredeztette.

Kr. u. 1150 = i. sz. 1340

Konrád 1147-ben királlyá koronázott fia meghalt.

Kr. u. 1152 = i. sz. 1342

A keresztes hadjáratból hazavergődött Konrád hosszú betegség után február 15-én meghalt. Bambergben temették el.

I. sz. 1342

XII. Benedek halála (1342. április 25.) után az első szavazáson egyhangúlag választották meg Pierre Rogert, akit Avignonban koronáztak meg 1342. május 19-én. Ő a VI. Kelemen nevet vette fel.

Az avignoni korszak negyedik pápája volt 1352. december 6-ig.

December 18-án egy hetvenéves, törődött öregembert választanak pápának Avignonban, aki a VI. Ince nevet vette fel (1352–1362).

Meghal I. Károly Hungária királya, Székesfehérvárott temetik el. Fiát, I. (Nagy) Lajost Telegdi Csanád esztergomi érsek Székesfehérvárott királlyá koronázza. (1382-ig uralkodik.)

Kr. u. 1153 = i. sz. 1343

III. Jenő pápa halála után azonnal pápává választották, és IV. Anasztáz néven felszentelték a római Corrado della Suburrát. Rómában hunyt el Kr. u. 1154. december 3-án. Érdeemes megemlíteni, hogy pápasága alatt kezdte el Svédország a Péterfillér fizetését.

Kr. u. 1154 = i. sz. 1344

Két nappal IV. Anasztáz halála után Nicholas Breakspeare, Albano bíboros püspöke lépett Szent Péter trónjára, és a IV. Hadrianus nevet vette fel. Ő az első és eddig az egyetlen angol a pápák között. Kronológiai okok miatt nem koronázhatta meg a 190 évvel korábban élt Frigyes császárt. Nyugodtnak mondható viszont, hogy pápasága alatt Rómában számos templomot építtetett, megerősítette és kijavíttatta az erődítményrendszert. Kr. u. 1159. szeptember 1-jén Anagniban hunyt el.

Kr. u. 1159 = i.sz. 1349

Kronológiai okok miatt Hadrianust nem követhette a pápai trónon III. Sándor (i. sz. 1159/1162–1181).

A kör (az időcsúszás) ezzel Rómában bezárult. Rómában még sokáig nem lesz pápa, majd csak az „avignoni fogság” után.

Így Róma 1367-ig pápa nélkül maradt. (V. Orbán pápa akkor tért vissza Avignonból.)